

D. Siglen- und Abkürzungsverzeichnis

ABME	<i>Ἀρχεῖον τῶν Βυζαντινῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος</i>
AD	<i>Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον</i>
AE	<i>Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς</i>
AnBoll	<i>Analecta Bollandiana</i>
BCH	<i>Bulletin de Correspondance Hellénique</i>
BF	<i>Byzantinische Forschungen</i>
BMGS	<i>Byzantine and Modern Greek Studies</i>
BNJ	<i>Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher</i>
BNV	<i>Byzantina et Neograeca Vindobonensia</i>
BollGrott	<i>Bollettino della Badia greca di Grottaferrata. Nuova serie</i>
BSI	<i>Byzantinoslavica</i>
BV	<i>Byzantina Vindobonensia</i>
Byz	<i>Byzantion</i>
BZ	<i>Byzantinische Zeitschrift</i>
CahArch	<i>Cahiers Archéologiques</i>
CFHB	<i>Corpus Fontium Historiae Byzantinae</i>
ΔΧΑΕ	<i>Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας</i>
DOP	<i>Dumbarton Oaks Papers</i>
DOS	<i>Dumbarton Oaks Studies</i>
ΕΕΒΣ	<i>Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν</i>
EO	<i>Echos d'Orient</i>
HdA	<i>Handbuch der Altertumswissenschaft</i>
Hell	<i>Ἑλληνικά</i>
IRAIK	<i>Izvěstija Russkago Archeologičeskago Instituta v Konstantinopolě</i>
IstMitt	<i>Istanbuler Mitteilungen</i>
JÖB	<i>Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik</i>
JÖBG	<i>Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft</i>
ΚΣ	<i>Κυπριακαὶ Σπουδαί</i>
LCI	<i>Lexikon der christlichen Ikonographie</i>
LexMA	<i>Lexikon des Mittelalters</i>
MBM	<i>Miscellanea Byzantina Monacensia</i>
NE	<i>Νέος Ἑλληνομνήμων</i>
OCP	<i>Orientalia Christiana Periodica</i>
ODB	<i>Oxford Dictionary of Byzantium</i>
ΠΑΕ	<i>Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας</i>
PO	<i>Patrologia Orientalis</i>
RAC	<i>Reallexikon für Antike und Christentum</i>
RbK	<i>Reallexikon zur byzantinischen Kunst</i>
REB	<i>Revue des Études Byzantines</i>
RSBN	<i>Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici</i>
SBN	<i>Studi Bizantini e Neoellenici</i>
SBS	<i>Studies in Byzantine Sigillography</i>
SC	<i>Sources Chrétiennees</i>
ΘHE	<i>Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία</i>
ThWBNT	<i>Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament</i>
TIB	<i>Tabula Imperii Byzantini</i>
TM	<i>Travaux et Mémoires</i>
VTIB	<i>Veröffentlichungen der Kommission für die TIB</i>
VV	<i>Vizantijskij Vremennik</i>
WBS	<i>Wiener Byzantinistische Studien</i>
ZLU	<i>Zbornik za likovne umetnosti</i>
ZPE	<i>Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik</i>
ZRVI	<i>Zbornik Radova Vizantološkog Instituta</i>

- ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Μονή των Φιλανθρωπητών = M. ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Η μονή των Φιλανθρωπητών και η πρώτη φάση της μεταβυζαντινής ζωγραφικής. Athen 1983.
- ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Mystras = M. ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Mystras. Historical and archaeological guide. Athen 2003.
- ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Τοιχογραφίες = M. ACHEIMASTOU-POTAMIANOU, Ελληνική Τέχνη. Βυζαντινές τοιχογραφίες. Athen 1995.
- Αφιέρωμα Κίσα = Αφιέρωμα στη μνήμη του Σωτήρη Κίσα. Thessalonike 2001.
- AKURGAL – MANGO – ETTINGHAUSEN, Tesori della Turchia = E. AKURGAL – C. MANGO – R. ETTINGHAUSEN, I Tesori della Turchia. L'Anatolia dei primi imperi – l'epoca bizantina – il periodo islamico. Genf 1966.
- ALBANI, Chrysaphitissa-Kirche = J.P. ALBANI, Die byzantinischen Wandmalereien der Panagia Chrysaphitissa-Kirche in Chrysapha/Lakonien (*Hefte zur byzantinischen Archäologie und Kunst*, Nr. 6). Athen 2000.
- ALBANI, Painted decoration = J. ALBANI, The painted decoration of the cupola of the western gallery in the Church of the Holy Apostles at Leondari. *CahArch* 40 (1992) 161–180.
- AMANTOS, Σιναιτικά μνημεία = K. AMANTOS, Σιναιτικά μνημεία ανέκδοτα. Athen 1928.
- ANRICH, Hagios Nikolaos = G. ANRICH, Hagios Nikolaos. Der heilige Nikolaos in der griechischen Kirche. Texte und Untersuchungen. 2 Bde. Berlin 1913–1917.
- Anth. Gr. = Anthologia graeca. Griechisch-deutsch ed. H. BECKBY. 4 Bde. München ²1965.
- ANTONIN, Iz Rumelij = Archimandrit ANTONIN, Iz Rumelij. St. Petersburg 1886.
- ARGYROU – MYRIANTHEUS, Ναός του Τιμίου Σταυρού = Chr. ARGYROU – D. MYRIANTHEUS, Ο ναός του Τιμίου Σταυρού του Αγιασμάτι. Leukosia 2004.
- Άρμός = Άρμός. Τιμητικός τόμος στον καθηγητή Ν.Κ. Μουτσόπουλο για τὰ 25 χρόνια πνευματικής του προσφοράς στο πανεπιστήμιο, I–II. Thessalonike 1990–1991.
- ARMSTRONG, Ritual = P. ARMSTRONG (Hg.), Ritual and Art. Byzantine Essays for Christopher Walter. London 2006.
- ASDRACHA, Inscr. byz. = C. ASDRACHA, Inscriptions byzantines de la Thrace orientale (VIIIe–XIe siècles). *AD* 44–46 (1989–91) 239–334 (= DIES., Inscriptions protobyzantines et byzantines de la Thrace orientale et de l'île d'Imbros [IIIe–XVe siècles]. Présentation et commentaire historique. Athen 2003, Teil II).
- ASPRA-BARDABAKE – EMMANOUEL, Μονή της Παντάνασσας = M. ASPRA-BARDABAKE – M. EMMANOUEL, Η μονή της Παντάνασσας στον Μυστρά. Οι τοιχογραφίες του 15ου αιώνα. Athen 2005.
- AVRAMÉA – FEISSEL, Inscriptions de Thessalie = A. AVRAMÉA – D. FEISSEL, Inventaires en vue d'un recueil des inscriptions historiques de Byzance. IV. Inscriptions de Thessalie (à l'exception des Météores). *TM* 10 (1987) 357–398.
- BABIĆ, Živopisanom ukrasu = G. BABIĆ, Živopisanom ukrasu oltarskih pregrada. *ZLU* 11 (1975) 1–50.
- BALDWIN, Notes = B. BALDWIN, Notes on Christian Epigrams in Book One of the Greek Anthology, in: The Sixth Century: End or Beginning? Ed. by P. ALLEN and E. JEFFREYS (*Byzantina Australiensia* 10). Brisbane 1996, 92–104.
- BALTOYANNI, Conversation = Ch. BALTOYANNI, Conversation with God. Icons from the Byzantine Museum of Athens (9th–15th centuries). Athen 1998.
- BARDZIEVA-TRAJKOVSKA, St. Panteleimon = D. BARDZIEVA-TRAJKOVSKA, St. Panteleimon at Nerezi. Fresco Painting. Skopje 2004.
- BARIŠIĆ, Grečki natpisi = F. BARIŠIĆ, Grčki natpisi na ikonama ostave u Rakovcu. *Zbornik filozofskog fakulteta* 10/1 (1968) 211–217.
- BARZOS, Γενεαλογία = K. BARZOS, Η γενεαλογία τῶν Κομνηνῶν, I–II. Thessalonike 1984.
- BASILAKE, Πορτραίτο = M. BASILAKE (Hg.), Το Πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο. Herakleio 1997.
- BAUER – ALAND, Griech.-dt. Wörterbuch = Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur von W. BAUER. 6., völlig neu bearbeitete Auflage [...] herausgegeben von K. u. B. ALAND. Berlin – New York 1988.
- BECK, Kirche = H.-G. BECK, Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich (*HdA* XII.2.1). München 1959.
- BECKWITH, Art = J. BECKWITH, Early Christian and Byzantine Art. New Haven – London ²1979 (Reprint 1993).
- BEES, Σύνταγμα = N.A. BEES, Σύνταγμα επιγραφικών μνημείων Μετεώρων και τῆς πέριξ χώρας. *Βυζαντις* 1 (1909) 557–626.
- BEES, Χειρόγραφα Μετεώρων = N.A. BEES, Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων. Κατάλογος περιγραφικός τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων, I–II. Athen 1967–1984.
- BELENES, Επιγραφική μαρτυρία = G. BELENES, Επιγραφική μαρτυρία για την κόρη του Ταρχανειώτη στη Θεσσαλονίκη. *Εγνατία* 6 (2001–2002) 13–31.
- BELENES, Σχόλια = G. BELENES, Σχόλια σε δύο ψηφιδωτές επιγραφές του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης. *ΔΧΑΕ* IV 24 (2003) 37–44.
- BELKE – KISLINGER – KÜLZER – STASSINOPOULOU, Byzantina Mediterranea = K. BELKE – E. KISLINGER – A. KÜLZER – M.A. STASSINOPOULOU (Hg.), Byzantina Mediterranea. Festschrift für Johannes Koder zum 65. Geburtstag. Wien u.a. 2007.
- BELKE, Galatien = K. BELKE, Galatien und Lykaonien. Mit Beiträgen von M. RESTLE (*TIB* 4). Wien 1984.
- BELKE, Paphlagonien = K. BELKE, Paphlagonien und Honōrias (*TIB* 9). Wien 1996.
- BELKE – MERSICH, Phrygien u. Pisidien = K. BELKE – N. MERSICH, Phrygien und Pisidien (*TIB* 7). Wien 1990.

- BELTING, Bild = H. BELTING, Bild und Kult. Eine Geschichte des Bildes vor dem Zeitalter der Kunst. München 1990.
- BELTING, Image = H. BELTING, An Image and Its Function in the Liturgy: The Man of Sorrows in Byzantium. *DOP* 34–35 (1980–81) 1–16.
- BELTING – MANGO – MOURIKI, Pammakaristos = H. BELTING – C. MANGO – D. MOURIKI, The Mosaics and Frescoes of St. Mary Pammakaristos (Fethiye Camii) at Istanbul (*DOS XV*). Washington, D.C. 1978.
- BOGIATZES, Συμβολή = S. BOGIATZES, Συμβολή στην ιστορία της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής της κεντρικής Ελλάδος κατά το 16ο αιώνα. Οι μονές του Αγίου Βησσαρίωνος (Δούσικο) και του Οσίου Νικάνορος (Ζάβορδα). Athen 2000.
- ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Ἐκκλησιαστική ἀρχιτεκτονική = P.L. ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Ἡ ἐκκλησιαστική ἀρχιτεκτονική εἰς τὴν δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἥπειρον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 7ου μεχρὶ τοῦ τέλους τοῦ 10ου αἰῶνος (*Βυζαντινὰ Μνημεῖα* 2). Thessalonike 1992.
- ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Παρατηρήσεις = P.L. ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Παρατηρήσεις στις βυζαντινὲς τοιχογραφίες τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στὴν Πάτμο, in: Πρακτικά. Διεθνὲς Συμπόσιο Ἱ. Μονῆ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. 900 χρόνια ιστορικής μαρτυρίας (1088–1988), Πάτμος, 22–24 Σεπτεμβρίου 1988. Athen 1989, 193–203.
- ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Περί τὴν χρονολόγησιν = P.L. ΒΟΚΟΤΟΡΟΥΛΟΣ, Περί τὴν χρονολόγησιν τοῦ ἐν Κερκύρα ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἰασῶνος καὶ Σωσιπάτρου. *ΔΧΑΕ* IV 5 (1969) 149–172.
- BOLANAKES, Ναός τοῦ ἁγ. Γεωργίου = I.E. BOLANAKES, Ὁ εἰς Ἀποδοῦλου Ἀμαρίου Βυζαντινὸς ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου Σιφηφόρου, in: Πειραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου (Ἡράκλειο, 29 Αὐγoῦστου – 3 Σεπτεμβρίου 1976). Τόμ. Β': Βυζαντινοὶ καὶ μέσοι χρόνοι. Athen 1981, 23–66.
- BORKOPP – STEPPAN, Λιθόστρωτον = B. BORKOPP – Th. STEPPAN (Hg.), Λιθόστρωτον. Studien zur byzantinischen Kunst und Geschichte. Festschrift für Marcell Restle. Stuttgart 2000.
- BROCKHAUS, Kunst = H. BROCKHAUS, Die Kunst in den Athos-Klöstern. Leipzig 1891.
- BROOKS, Byzantium = S. BROOKS (Hg.), Byzantium: Faith and Power (1261–1557). Perspectives on Late Byzantine Art and Culture (*The Metropolitan Museum of Art Symposia*). New Haven – London 2006.
- BROOKS, Commemoration = S.T. BROOKS, Commemoration of the Dead: Late Byzantine Tomb Decoration (Mid-Thirteenth to Mid-Fifteenth Centuries). PhD-dissertation (Institute of Fine Arts, New York Univ.), May 2002.
- BROWNING, Unpublished Corpus = R. BROWNING, An Unpublished Corpus of Byzantine Poems. *Byz* 33 (1963) 289–316.
- BRYER – GEORGHALLIDES, 'Sweet Land of Cyprus' = A.A.M. BRYER – G.S. GEORGHALLIDES (Hg.), 'The Sweet Land of Cyprus'. Papers Given at the Twenty-Fifth Jubilee Spring Symposium of Byzantine Studies, Birmingham, March 1991. Nikosia 1993.
- BRYER – WINFIELD, Pontos = A. BRYER – D. WINFIELD, The Byzantine Monuments and Topography of the Pontos, I–II (*DOS XX*). Washington, D.C. 1985.
- BUCKLER, Asinou = W.H. BUCKLER – (Mrs.) W.H. BUCKLER – V. SEYMOUR, The Church of Asinou, Cyprus, and its Frescoes. *Archaeologia or Miscellaneous Tracts Relating to Antiquity* 83 (1933) 327–350.
- BUCKLER, Wall Paintings = W.H. u. G. BUCKLER, Dated Wall-Paintings in Cyprus. *Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire Orientales et Slaves* 7 (1939–44) 47–70.
- BUTIRSKIJ, Bogomater = M.N. BUTIRSKIJ, Bogomater Paraklesis u altarnoj Pregrady: Proischozhenie i liturgiĳeskoe soderzhanie obraza, in: A.M. LIDOV (Hg.), Ikonostas. Proischozhenie – razvitie – simbolika. Moskau 2000, 207–222.
- Byzance = Byzance. L'art byzantin dans les collections publiques françaises. Paris 1992.
- Βυζαντινὸ Μουσεῖο Πεδουλά = Βυζαντινὸ Μουσεῖο Πεδουλά. Pedoulas 2001.
- Byzantium, Faith and Power = Byzantium, Faith and Power (1261–1557), ed. by H.C. EVANS. New Haven – London 2004.
- CAMERON, Anthology = A. CAMERON, The Greek Anthology from Meleager to Planudes. Oxford 1993.
- CARACAUSI, Lessico = G. CARACAUSI, Lessico greco della Sicilia e dell' Italia meridionale (secoli X–XIV). Palermo 1990.
- CAVALLO – MANGO, Epigrafia medievale = G. CAVALLO – C. MANGO (Hg.), Epigrafia medievale greca e latina. Ideologia e funzione. Atti del seminario di Erice (12–18 settembre 1991). Spoleto 1995.
- CHASSOURA, Longanikos = O. CHASSOURA, Les peintures murales byzantines des églises de Longanikos, Laconie. Athen 2002.
- CHATZECRISTODOULOU – MYRIANTHEUS, Ασίνου = Chr. CHATZECRISTODOULOU – D. MYRIANTHEUS, Ο ναός της Παναγίας της Ασίνου. Leukosia 2002.
- CHATZEDAKES, Εἰκόνες Πάτμου = M. CHATZEDAKES, Εἰκόνες τῆς Πάτμου. Athen 1977.
- CHATZEDAKES, Ζωγράφοι = M. CHATZEDAKES, Ἑλληνες ζωγράφοι μετὰ τὴν ἄλωση (1450–1830). Με εἰσαγωγὴ στὴν ἱστορία τῆς ζωγραφικῆς τῆς ἐποχῆς. Τόμ. 1: Ἀβέρκιος – Ἰωσήφ. Athen 1987.
- CHATZEDAKES, Μυστράς = M. CHATZEDAKES, Μυστράς. Ἱστορία – Μνημεῖα – Τέχνη. Athen 1956.
- CHATZEDAKES – DRAKOPOULOU, Ζωγράφοι = M. CHATZEDAKES – E. DRAKOPOULOU, Ἑλληνες ζωγράφοι μετὰ τὴν ἄλωση (1450–1830). Τόμ. 2: Καβαλλάρος – Ψαθόπουλος. Athen 1997.
- CHATZEDAKES – SOPHIANOS, Μετέωρο = M. CHATZEDAKES – D. SOPHIANOS, Το Μεγάλο Μετέωρο. Ἱστορία καὶ Τέχνη (*The Great Meteoron. History and Art*). Athen 1990.
- CHATZIEIOANNOU, Νεόφυτος = I.Ch. CHATZIEIOANNOU, Ἱστορία καὶ ἔργα Νεοφύτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἐγκλείστου. Alexandria 1914.

- CHATZIDAKIS, Classicisme = M. CHATZIDAKIS, Classicisme et tendances populaires au XIVe siècle. Les recherches sur l'évolution du style, in: Actes du XIVe Congrès International des Études Byzantines. Bucarest, 6–12 Septembre, 1971, publiés par les soins de M. BERZA et E. STĂNESCU. Bukarest 1974, I 153–188.
- CHATZIDAKIS, Icônes de Saint-Georges = M. CHATZIDAKIS, Icônes de Saint-Georges des Grecs et de la collection de l'institut. Venedig 1962.
- CHATZIDAKIS, Mistra = M. CHATZIDAKIS, Mistra. Die mittelalterliche Stadt und die Burg. Vollständiger Führer durch Paläste, Kirchen und Burg. Athen 1981.
- CHATZIDAKIS, Recherches = M. CHATZIDAKIS, Recherches sur le Peintre Théophane le Crétois. *DOP* 23–24 (1969–70) 311–352 (= DERS., Études sur la peinture postbyzantine [*Variorum Reprints*]. London 1976, Teil V).
- CHOTZAKOGLU, Βυζ. ἀρχιτεκτονική και τέχνη = Ch.G. CHOTZAKOGLU, Βυζαντινή ἀρχιτεκτονική και τέχνη στην Κύπρο, in: PAPAPOULLOS, Ἱστορία τῆς Κύπρου III 465–787, Πίνακες.
- CHOTZAKOGLU, Mega Spelaion = Ch.G. CHOTZAKOGLU, Untersuchungen zur Geschichte, Architektur und Wandmalerei der Klosterkirche Mega-Spelaion auf der Peloponnes. Wien (unpubl. Diss) 1997.
- CHRIST – PARANIKAS, Anthol. Carm. Christ. = W. CHRIST – M. PARANIKAS, Anthologia graeca carminum christianorum. Leipzig 1871 (Reprint Hildesheim 1963).
- CHRISTIDES, Ἐκκλησία Καστορίας = Archimandrit G. CHRISTIDES, Αἱ ἐκκλησία τῆς Καστορίας. *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 6 (1922) 128–132, 165–176, 277–281, 342–345, 388–392.
- CIG IV = Corpus Inscriptionum Graecarum IV, ed. E. CURTIUS – A. KIRCHHOFF (Inscr. Christianae). Berlin 1877.
- CONSTANTINIDES, Images = E. CONSTANTINIDES, Images from the Byzantine Periphery. Studies in Iconography and Style. Leiden 2007.
- CONSTANTINIDES, Olympiotissa = E.C. CONSTANTINIDES, The Wall Paintings of the Panagia Olympiotissa at Elasson in Northern Thessaly, I–II (*Publications of the Canadian Archaeological Institute at Athens* 2). Athen 1992.
- CORMACK, Byzantine Eye = R. CORMACK, The Byzantine Eye: Studies in Art and Patronage (*Variorum Reprints*). London 1989.
- CORMACK, Mosaic Decoration of S. Demetrios = R.S. CORMACK, The Mosaic Decoration of S. Demetrios, Thessaloniki. A Re-examination in the Light of the Drawings of W. S. George. *The Annual of the British School at Athens* 64 (1969) 17–52 (= CORMACK, Byzantine Eye, Teil I).
- CORMACK, Writing in Gold = R. CORMACK, Writing in Gold. Byzantine Society and its Icons. London 1985.
- COTSONIS, Virgin = J. COTSONIS, The Virgin and Justinian on Seals of the *Ekklesiokdikoi* of Hagia Sophia. *DOP* 56 (2002) 41–55.
- COUMBARAKI-PANSÉLINOU, Saint-Pierre = N. COUMBARAKI-PANSÉLINOU, Saint-Pierre de Kalyvia-Kouvara et la chapelle de la Vierge de Mérenta. Deux monuments du XIIIe siècle en Attique (*Βυζαντινά Μνημεῖα* 3). Thessalonike 1976.
- CRAMER, Anecd. Gr. Par. = J.A. CRAMER, Anecdota Graeca e codd. manuscriptis bibliothecae regiae Parisiensis, I–IV. Oxford 1839 (Reprint Hildesheim 1964).
- CRUSIUS, Turcograecia = M. CRUSIUS, Turcograecia libri octo [...]. Basel 1584 (Reprint Modena 1972).
- ĆURČIĆ – MOURIKI, Twilight of Byzantium = S. ĆURČIĆ – D. MOURIKI (Hg.), The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire. Papers from the Colloquium Held at Princeton University 8–9 May 1989. Princeton 1991.
- CUSA, Diplomi = S. CUSA, I diplomi greci ed arabi di Sicilia pubblicati nel testo originale, tradotti ed illustrati. Palermo 1868–1882 (Reprint [mit einem Vorwort von A. Noth] Köln – Wien 1982).
- CUTLER, Aristocratic Psalters = A. CUTLER, The Aristocratic Psalters in Byzantium (*Bibliothèque des Cahiers Archéologiques* XIII). Paris 1984.
- Cyprus = Cyprus. The Holy Island. Icons Through the Centuries. 10th–20th Century. A Millennium Celebration of the Orthodox Archdiocese of Thyateira and Great Britain. The Hellenic Centre, 1 November – 17 December, 2000. Nikosia 2000.
- DALTON, Byz. Art = O.M. DALTON, Byzantine Art and Archaeology. Oxford 1911 (Reprint New York 1961).
- DELEHAYE, Syn. Cpl. = Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae e codice Sirmondiano nunc Berolinensi adiectis synaxariis selectis opera et studio H. DELEHAYE (= Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris). Brüssel 1902.
- DEMETROKALLES, Γεράκι = G. DEMETROKALLES, Γεράκι. Οἱ τοιχογραφίες τῶν ναῶν τοῦ Κάστρου. Athen 2001.
- DEMITSAS, Μακεδονία = M.G. DEMITSAS, Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φθεγγόμενοις καὶ μνημείοις σφζομένοις [...], I. Athen 1896 (Reprint Thessalonike 1988).
- DEMUS, Mosaics = O. DEMUS, The Mosaics of Norman Sicily. London 1949.
- DER NERSESSIAN, Images = S. DER NERSESSIAN, Two Images of the Virgin in the Dumbarton Oaks Collection. *DOP* 14 (1960) 69–86.
- DIEHL, Manuel = Ch. DIEHL, Manuel d'art byzantin, I–II. Paris 1925–1926.
- DIEHL, Peintures = Ch. DIEHL, Peintures byzantines de l'Italie méridionale (2). Les fresques de Carpignano. *BCH* 9 (1885) 207–219.
- DIEHL – LE TOURNEAU – SALADIN, Monuments de Salonique = Ch. DIEHL – M. LE TOURNEAU – H. SALADIN, Les monuments chrétiens de Salonique. Paris 1918.
- Dion. Phourn. = A. PAPAPOULOS-KERAMEUS, Ἑρμηνεῖα τῆς ζωγραφικῆς τέχνης [...]. St. Petersburg 1909.

- DJORDJEVIĆ – MARKOVIĆ, Dialogue Relationship = I.M. DJORDJEVIĆ – M. MARKOVIĆ, On the Dialogue Relationship Between the Virgin and Christ in East Christian Art. Apropos of the discovery of the figures of the Virgin Mediatrice and Christ in the naos of Lesnovo. *Zograf* 28 (2000–2001) 13–48.
- DJURIĆ, Fresken = V.J. DJURIĆ, Byzantinische Fresken in Jugoslawien. München 1976.
- DJURIĆ – TSITOURIDOU, Inschriften = V. DJURIĆ – A. TSITOURIDOU, Namentragende Inschriften auf Fresken und Mosaiken auf der Balkanhalbinsel vom 7. bis zum 13. Jahrhundert (= *Glossar zur frühmittelalterlichen Geschichte im östlichen Europa*, Beiheft 4). Stuttgart 1986.
- DOMETIOS, Journey = (Mönch) DOMETIOS, A Journey Through the Painted Churches of Cyprus. Nikosia 2007.
- Δώρον = Δώρον. Τιμητικός Τόμος στον καθηγητή Νίκο Νικονάνο. Thessalonike 2006.
- DRAGOUMES, Βροντηχητικά = St.N. DRAGOUMES, Βροντηχητικά τινα ἐν Μιστρᾶ. *Ἀθηνᾶ* 21 (1909) 307–310.
- DRAKOPOULOU, Ζητήματα = E. DRAKOPOULOU (Hg.), Ζητήματα μεταβυζαντινής ζωγραφικής στη μνήμη του Μανόλη Χατζηδάκη. Πρακτικά επιστημονικού διημέρου 28–29 Μαΐου 1999. Athen 2002.
- DRAKOPOULOU, Καστοριά = E. DRAKOPOULOU, Η πόλη της Καστοριάς τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή εποχή (12ος – 16ος αι.). Ιστορία – Τέχνη – Επιγραφές. Athen 1997.
- DRAKOPOULOU, Πόλη τῆς Καστοριάς = E. DRAKOPOULOU, Ἡ πόλη τῆς Καστοριάς στήν ἐποχή τῶν Κομνηνῶν. *ΔΧΑΕ* IV 14 (1987–88) 307–314.
- DRANDAKES, «Ἄνωθεν οἱ προφήται» = N.B. DRANDAKES, Τό εἰκονογραφικό θέμα «Ἄνωθεν οἱ προφήται» σέ τοιχογραφία τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους. *ΔΧΑΕ* IV 20 (1998) 195–200.
- DRANDAKES, Ἐπιγραφές = N. DRANDAKES, Δύο ἐπιγραφές ραῶν Λακωνίας: τοῦ Μιχαῆλ Ἀρχαγγέλου (1278) στόν Πολεμίτα τῆς Μάνης καί Χρυσοαφίτισσας (1290). *Λακωνικά Σπουδαί* 6 (1982) 44–61.
- DRANDAKES, Τοιχογραφίες Μέσα Μάνης = N.B. DRANDAKES, Βυζαντινές τοιχογραφίες τῆς Μέσα Μάνης. Athen 1995.
- DRANDAKES, Χριστιανικά ἐπιγραφαί = N.B. DRANDAKES, Χριστιανικά ἐπιγραφαί Λακωνικῆς. *ΑΕ* 1967 (ersch. 1968) 137–174.
- DRANDAKES, Χρυσοαφίτισσα = N. DRANDAKES, Παναγία ἡ Χρυσοαφίτισσα, in: Πρακτικά τοῦ Α΄ Τοπικοῦ Συνεδρίου Λακωνικῶν Μελετῶν (Μολάοι 5–7 Ἰουνίου 1982) (= *Πελοποννησιακά*, Παραρτ. 9 [1983]), 337–403.
- DRANDAKES – DORE – KALOPISE – PANAGIOTIDE, Ἔρευνα = N.B. DRANDAKES – E. DORE – S. KALOPISE – M. PANAGIOTIDE, Ἔρευνα στή Μάνη. *ΙΑΕ* 1978 (Athen 1980) 135–182.
- DRANDAKES – KALOPISE – PANAGIOTIDE, Ἔρευνα = N.B. DRANDAKES – S. KALOPISE – M. PANAGIOTIDE, Ἔρευνα στή Μεσσηνιακή Μάνη. *ΙΑΕ* 1980 (Athen 1982), 188–246.
- DREW-BEAR – FOSS, Epitaph = Th. DREW-BEAR – C. FOSS, The Epitaph of Thomas: A Middle-Byzantine Verse Inscription from Afyon. *Byz* 39 (1969) 74–85.
- DUFRENNE, Mistra = S. DUFRENNE, Les programmes iconographiques des églises byzantines de Mistra. Paris 1970.
- DŽUROVA, Miniaturen = A. DŽUROVA, Byzantinische Miniaturen. Schätze der Buchmalerei vom 4. bis zum 19. Jahrhundert. Mit einem Vorwort zur deutschen Übersetzung von Peter Schreiner. Regensburg 2002.
- Εἰκόνες τῆς Κρητικῆς Τέχνης = Εἰκόνες τῆς Κρητικῆς Τέχνης (Ἀπό τόν Χάνδακα ὡς τήν Μόσχα καί τήν Ἁγία Πετρούπολη). Iraklion 1993.
- EMMANUEL, Fresken = M. EMMANUEL, Die Fresken der Muttergottes-Hodegetria-Kirche in Spelies auf der Insel Euböia (1311). Bemerkungen zu Ikonographie und Stil. *BZ* 83 (1990) 451–467.
- EMMANUEL, Imagery = M. EMMANUEL, Religious Imagery in Mystra. Donors and Iconographic Programmes, in: GRÜNBART – KISLINGER – MUTHESIUS – STATHAKOPOULOS, Material Culture 119–127.
- Epigr. Anth. Pal. = Epigrammatum Anthologia Palatina, ed. E. COUGNY. Vol. III. Appendix Nova. Paris 1890.
- EUANGELATOU-NOTARA, Συλλογή = Ph. EUANGELATOU-NOTARA, Συλλογή χρονολογημένων „σημειωμάτων“ ἑλληνικῶν κωδίκων 13ου αἰ. Athen 1984.
- EUANGELATOU-NOTARA, Χορηγοί = Ph. EUANGELATOU-NOTARA, Χορηγοί – κτήτορες – δωρητές σε σημειώματα κωδικῶν. Παλαιολόγιοι χρόνοι (*Παρουσία*, Παράρτ. 49). Athen 2000.
- Ευφρόσυνον = Ευφρόσυνον. Αφιέρωμα στον Μανόλη Χατζηδάκη, I–II. Athen 1992.
- EUSTRATIADES, Ἁγιολόγιον = S. EUSTRATIADES, Ἁγιολόγιον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Athen o.J.
- EUSTRATIADES, Θεοτόκος = S. EUSTRATIADES, Ἡ θεοτόκος ἐν τῇ ἕμνογραφίᾳ. Paris – Chennevières-sur-Marne 1930.
- FEISSEL, Chroniques = D. FEISSEL, Chroniques d'épigraphie byzantine 1987–2004 (*Collège de France – CNRS, Centre de recherche d'histoire et civilisation de Byzance, Monographies* 20). Paris 2006.
- FEISSEL, Inscr. byz. de Ténos = D. FEISSEL, Inscriptions byzantines de Ténos. *BCH* 104 (1980) 477–518.
- FEISSEL, Recueil = D. FEISSEL, Recueil des inscriptions chrétiennes de Macédoine du IIe au VIe siècle (*BCH, Supplément* VIII). Athen – Paris 1983.
- FEISSEL – PHILIPPIDIS-BRAAT, Inscriptions du Péloponnèse = D. FEISSEL – A. PHILIPPIDIS-BRAAT, Inventaires en vue d'un recueil des inscriptions historiques de Byzance. III. Inscriptions du Péloponnèse (à l'exception de Mistra). *TM* 9 (1985) 267–395.
- FILOV, Sv. Georgi = B. FILOV, Sofijskata cŭrkva Sv. Georgi (= *Materiali za istorijata na Sofija* VII). Sofia 1933 = DERS., Die Georgskirche in Sofia (= *Beiträge zur Geschichte der Stadt Sofia* VII). Sofia 1933, 75–80 (dt. Zsfg.).
- FOLLIERI, Calendari Crist. Mitil. = E. FOLLIERI, I Calendari in metro innografico di Cristoforo Mitileneo, I–II. Brüssel 1980.

- FRIGERIO-ZENIOU, L'art "italo-byzantin" = St. FRIGERIO-ZENIOU, L'art "italo-byzantin" à Chypre au XVIe siècle. Trois témoins de la peinture religieuse: Panagia Podithou, la Chapelle Latine et Panagia Iamatikê (*Bibliothèque de l'Institut Hellénique d'Études Byzantines et Post-Byzantines de Venise* 20). Venedig 1998.
- FRIGERIO-ZENIOU, Μονή = St. FRIGERIO-ZENIOU, Μονή των Φορβίων à Asinou de Chypre, in: Βουκόλεια. Mélanges offerts à Bertrand Bouvier. Paris 1995, 191–199.
- FRIGERIO-ZENIOU – LAZOVIĆ, Icônes = St. FRIGERIO-ZENIOU – M. LAZOVIĆ, Icônes de la collection du Musée d'art et d'histoire Genève. Avec la collaboration de M. Martiniani-Reber. Genf – Mailand 2006.
- GABELIĆ, Predstave sv. Mamanta = S. GABELIĆ, Predstave sv. Mamanta u zidnom slikarstvu na Kipru. *Zograf* 15 (1984) 69–75.
- GALATARIOU, Making of a Saint = C. GALATARIOU, The making of a Saint. The life, times and sanctification of Neophytos the Recluse. Cambridge u.a. 1991.
- GALLAVOTTI, Novi Laurent. Cod. Anal. = C. GALLAVOTTI, Novi Laurentiani Codicis Analecta. *SBN* 4 (1935) 203–236.
- GAMILLSCHEG, Fragen = E. GAMILLSCHEG, Fragen zur Lokalisierung der Handschriften der Gruppe 2400. *JÖB* 37 (1987) 313–321.
- GAMILLSCHEG – HARLFINGER, Repertorium – Frankreich = E. GAMILLSCHEG – D. HARLFINGER, Repertorium der griechischen Kopisten 800–1600. 2. Teil: Handschriften aus Bibliotheken Frankreichs und Nachträge zu den Bibliotheken Großbritanniens. A. Verzeichnis der Kopisten (*Veröffentlichungen der Kommission für Byzantinistik I-II/2A*). Wien 1989.
- GARIDES – PALIOURAS, Μοναστήρια νήσου Ιωαννίνων = M. GARIDES – A. PALIOURAS, Μοναστήρια νήσου Ιωαννίνων. Ζωγραφική. Ioannina 1993.
- GARIDIS, Peinture = M. GARIDIS, La peinture murale dans le monde orthodoxe après la chute de Byzance (1450–1600) et dans les pays sous domination étrangère. Athen 1989, ²2006.
- GELZER, Inschriften = H. GELZER, Byzantinische Inschriften aus Westmakedonien. *Mitt. d. kaiserl. dt. Archäol. Inst.*, Athen. Abteil. 27 (1902) 431–444.
- GEORGIU, Περί τοῦ κτίτορος = St. GEORGIU, Περί τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Ἀσίνου Νικηφόρου Ἰσχυρίου. *Ἐπετηρίδα Κέντρου Μελετῶν Ἱεράς Μονῆς Κύκκου* 7 (2006) 191–198.
- GEORGITSOYANNI, Peintures murales = E.N. GEORGITSOYANNI, Les peintures murales du vieux catholicon du Monastère de la Transfiguration aux Météores (1483). Athen 1993.
- GERASIMOU, Ναοὶ τῶν Πελεντρίων = K. GERASIMOU [et al.], Οἱ ναοὶ τῶν Πελεντρίων. Ἱστορία – Ἀρχιτεκτονική – Τέχνη (The Churches of Pelendria. History – Architecture – Art). Leukosia 2005.
- GEROV, Peinture = G. GEROV, La peinture monumentale en Bulgarie pendant la deuxième moitié du XVe – début du XVIe siècle. Nouvelles données, in: DRAKOPOULOU, *Ζητήματα* 141–177.
- GERSTEL, Beholding Mysteries = S.E.J. GERSTEL, Beholding the Sacred Mysteries. Programs of the Byzantine Sanctuary. Seattle – London 1999.
- GERSTEL, Influences = S.E.J. GERSTEL, Civic and Monastic Influences on Church Decoration in Late Byzantine Thessalonike. *DOP* 57 (2003) 225–239.
- GERSTEL, Thresholds = S.E.J. GERSTEL (Hg.), Thresholds of the Sacred: Architectural, Art Historical, Liturgical, and Theological Perspectives on Religious Screens, East and West. Washington, D.C. 2006.
- ΓΚΕΤΑΚΟΣ, Ἐπιγραφαί = M.Ch. ΓΚΕΤΑΚΟΣ, Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ καὶ χαράγματα ἐκ βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος. *Corpus ἐπιγραφῶν καὶ χαραγμάτων*. Athen 1957.
- ΓΚΙΟΛΕΣ, Χριστιανικὴ Τέχνη = N. ΓΚΙΟΛΕΣ, Ἡ Χριστιανικὴ Τέχνη στὴν Κύπρο. Leukosia 2003.
- ΓΚΟΛΟΜΠΙΑΣ, Ἀνέκδοτες ἐπιγραφές Καστοριάς = G. ΓΚΟΛΟΜΠΙΑΣ, Ἀνέκδοτες ἐπιγραφές καὶ συσχετισμοὶ τοιχογραφικῶν συνόλων Καστοριάς. *Ἱστορικογεωγραφικά* 2 (1988) 53–88.
- GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Caractéristiques iconographiques = M. GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Caractéristiques iconographiques de la peinture murale serbe et grecque du XIVe siècle. Les ménologes et les cycles hagiographiques, in: Βύζαντιο καὶ Σερβία κατὰ τὸν ἴδ' αἰῶνα. Athen 1996, 344–350.
- GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Kalendar = M. GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Slikani kalendar u Treskavcu i stihovi Hristofora Mitilenskog. *Zograf* 8 (1977) 48–54.
- GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Slikarstvo = M. GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC, Slikarstvo XIV veka u manastiru Treskavcu. *ZRVI* 42 (2005) 77–171.
- Glory of Byzantium = The Glory of Byzantium. Art and Culture of the Middle Byzantine Era A.D. 843–1261. Edited by H.C. EVANS – W.D. WIXOM. New York 1997.
- GORI, Thesaurus = A.F. GORI, Thesaurus veterum diptychorum consularium et ecclesiasticorum [...], I–III. Florenz 1759.
- GOULOULES, Ἐπιγραφικά = St. GOULOULES, Ἐπιγραφικά ἀπὸ ναοὺς τῶν Βραγγιανῶν Ευρυτανίας. *Ἱστορικογεωγραφικά* 2 (1988) 89–115.
- GOUMA-PETERSON, Frescoes of St. Euthymios = Th. GOUMA-PETERSON, The Frescoes of the Parekklesion of St. Euthymios in Thessaloniki: Patrons, Workshops and Style, in: ČURČIĆ – MOURIKI, Twilight of Byzantium 111–129.
- GOUNARES, Τοιχογραφίες = G.G. GOUNARES, Οἱ τοιχογραφίες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς Παναγίας Ῥασιώτισσας στὴν Καστοριά. Thessalonike 1980.
- GOUNARIS, Church of Christ = G. GOUNARIS, The Church of Christ in Veria. Thessalonike 1991.

- GRABAR, L'iconoclasmе = A. GRABAR, L'iconoclasmе byzantin. Le dossier archéologique. Paris ²1984.
- GRAVGAARD, Inscriptions = A.-M. GRAVGAARD, Inscriptions of Old Testament Prophecies in Byzantine Churches. Kopen-hagen 1979.
- GRÉGOIRE, Inscriptions historiques byzantines. *Byz* 4 (1927–28) 437–468.
- GRÉGOIRE, Note = H. GRÉGOIRE, Note sur deux inscriptions byzantines. *BCH* 32 (1908) 514–520.
- GRÉGOIRE, Recueil Asie Mineure = H. GRÉGOIRE, Recueil des inscriptions grecques chrétiennes d'Asie Mineure. Fasc. 1. Paris 1922.
- GREGOROPOULOS, Θεολήπτ. Φιλαδέλφ. = I.K. GREGOROPOULOS, Θεολήπτου Φιλαδέλφειας τοῦ ὁμολογητοῦ (1250–1322) βίος καὶ ἔργα, I–II. Katerine 1996.
- GRIGORIADOU, Affinités iconographiques = H. GRIGORIADOU, Affinités iconographiques de décors peints en Chypre et en Grèce au XIIe siècle, in: Πρακτικά τοῦ Πρώτου Διεθνoῦς Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου (Λευκωσία, 14–19 Ἀπριλίου 1969). Τόμ. Β': Μεσαωνικὸν Τμήμα. Leukosia 1972, 37–49.
- GRITSOPOULOS, Γεράκι = T.A. GRITSOPOULOS, Γεράκι. *ΘHE* 4 (1964) 313–316.
- GRITSOPOULOS, Καστορία = T.A. GRITSOPOULOS, Καστορία. *ΘHE* 7 (1965) 398–424.
- GROZDANOV, Kurbinovo = Cv. GROZDANOV, Kurbinovo i drugi studii za freskoživopisot vo Prespa (Kurbinovo and other studies on Prespa frescoes). Skopje 2006.
- GROZDANOV, Ohridsko sidno slikarstvo = Cv. GROZDANOV, Ohridsko sidno slikarstvo XIV veka. Belgrad 1980.
- GRÜNBArt – KISLINGER – MUTHESIUS – STATHAKOPOULOS, Material Culture = M. GRÜNBArt – E. KISLINGER – A. MUTHESIUS – D. STATHAKOPOULOS (Hg.), Material Culture and Well-Being in Byzantium (400–1453). Proceedings of the International Conference (Cambridge, 8–10 September 2001). Wien 2007.
- GUILLOU, Inscriptions byz. sur tissu = A. GUILLOU, Inscriptions byzantines d'Italie sur tissu, in: AETOS. Studies in honour of Cyril Mango presented to him on April 14, 1998. Edited by I. ŠEVČENKO and I. HUTTER. Stuttgart – Leipzig 1998, 172–180.
- GUILLOU, Recueil = A. GUILLOU, Recueil des inscriptions grecques médiévales d'Italie. Rom 1996.
- HADERMANN-MISGUICH, Kurbinovo = L. HADERMANN-MISGUICH, Kurbinovo. Les fresques de Saint-Georges et la peinture byzantine du XIIe siècle. Brüssel 1975.
- HADERMANN-MISGUICH, Temps des Anges = L. HADERMANN-MISGUICH, Les temps des Anges: Recueil d'études sur la peinture byzantine du XIIe siècle, ses antécédents, son rayonnement. Édité en hommage par B. d'HAINAUT-ZVENY et C. VANDERHEYE. Brüssel 2005.
- HADJI, Presentation = H. HADJI, The Presentation of Annunciation in the Church of Saint Alypios in Kastoria, in: RAKOCIJA, Niš i Vizantija 293–298.
- HALLENSLEBEN, Pammakaristoskirche = H. HALLENSLEBEN, Untersuchungen zur Baugeschichte der ehemaligen Pammakaristoskirche, der heutigen Fethiye camii in Istanbul. *IstMitt* 13/14 (1963/64) 128–193.
- HAMANN-MAC LEAN, Grundlegung = R. HAMANN-MAC LEAN, Grundlegung zu einer Geschichte der mittelalterlichen Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien (*Marburger Abhandlungen zur Geschichte und Kultur Osteuropas* 4). Gießen 1976.
- HAMANN-MAC LEAN – HALLENSLEBEN, Monumentalmalerei = R. HAMANN-MAC LEAN – H. HALLENSLEBEN, Die Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien vom 11. bis zum frühen 14. Jahrhundert. Bildband (*Marburger Abhandlungen zur Geschichte und Kultur Osteuropas* 3). Gießen 1963.
- HAMMER, Umblick = J. v. HAMMER, Umblick auf einer Reise von Constantinopel nach Brussa und dem Olympos, und von da zurück über Nicäa und Nicomedien. Pesth 1818.
- HARLFINGER – PRATO, Paleografia = Paleografia e codicologia greca. Atti del II Colloquio internazionale (Berlino-Wolfenbüttel, 17–21 ottobre 1983). A cura di D. HARLFINGER e G. PRATO con la collaborazione di M. D'AGOSTINO e A. DODA, I–II. Alessandria 1991.
- HEIN – JAKOVLJEVIĆ – KLEIDT, Zypern = E. HEIN – A. JAKOVLJEVIĆ – B. KLEIDT, Zypern – byzantinische Kirchen und Klöster. Mosaiken und Fresken. Ratingen 1996.
- HELLENKEMPER – HILD, Lykien u. Pamphylien = H. HELLENKEMPER – F. HILD, Lykien und Pamphylien (*TIB* 8). Wien 2004.
- HILD – RESTLE, Kappadokien = F. HILD – M. RESTLE, Kappadokien (Kappadokia, Charsianon, Sebasteia und Lykandos) (*TIB* 2). Wien 1981.
- HINTERBERGER – SCHIFFER, Sprachkunst = M. HINTERBERGER – E. SCHIFFER (Hg.), Byzantinische Sprachkunst. Studien zur byzantinischen Literatur gewidmet Wolfram Hörandner zum 65. Geburtstag (*Byzantinisches Archiv* 20). Berlin – New York 2007.
- HJORT, Sculpture = Ø. HJORT, The Sculpture of Kariye Camii. *DOP* 33 (1979) 199–289.
- HODDINOTT, Byz. Churches = R.F. HODDINOTT, Early Byzantine Churches in Macedonia and Southern Serbia. A Study of the Origins and the Initial Development of East Christian Art. London – New York 1963.
- HÖRANDNER, Beobachtungen = W. HÖRANDNER, Beobachtungen zur Literarästhetik der Byzantiner. Einige byzantinische Zeugnisse zu Metrik und Rhythmik. *BSI* 56 (1995) 279–290.
- HÖRANDNER, Beschreibung = W. HÖRANDNER, Zur Beschreibung von Kunstwerken in der byzantinischen Dichtung – am Beispiel des Gedichts auf das Pantokrator-Kloster in Konstantinopel, in: Chr. RATKOWITSCH (Hg.), Die poetische Ekphrasis von Kunstwerken. Eine literarische Tradition der Großdichtung in Antike, Mittelalter und früher Neuzeit. Wien 2006, 203–219.

- HÖRANDNER, Byz. Epigramme = W. HÖRANDNER, Byzantinische Epigramme in inschriftlicher Überlieferung, in: HÖRANDNER – GRÜNBART, *L'epistolographie et la poésie épigrammatique* 153–160.
- HÖRANDNER, Customs = W. HÖRANDNER, Customs and Beliefs as reflected in occasional poetry. Some Considerations. *BF* 12 (1987) 235–247.
- HÖRANDNER, Cycle of Epigrams = W. HÖRANDNER, A Cycle of Epigrams on the Lord's Feasts in Cod. Marc. gr. 524. *DOP* 48 (1994) 117–133.
- HÖRANDNER, Epigramm und Kreuz = W. HÖRANDNER, Das byzantinische Epigramm und das heilige Kreuz: einige Beobachtungen zu Motiven und Typen, in: La Croce. Iconografia e interpretazione (secoli I – inizio XVI). Atti del convegno internazionale di studi (Napoli, 6–11 dicembre 1999). A cura di B. ULIANICH con la collaborazione di U. PARENTE. Neapel – Rom 2007, III 107–125.
- HÖRANDNER, Epigrams on Icons = W. HÖRANDNER, Epigrams on Icons and sacred Objects. The Collection of Cod. Marc. gr. 524 once again, in: La poesia tardoantica e medievale. Atti del I Convegno Internazionale di Studi, Macerata, 4–5 maggio 1998. A cura di M. SALVADORE (*Centro internazionale di studi sulla poesia greca e latina in età tardoantica e medievale*, Quaderni, 1). Alessandria 2001, 117–124.
- HÖRANDNER, Nugae = W. HÖRANDNER, Nugae Epigrammaticae, in: Φιλῆλλην. Studies in Honour of Robert Browning. Edited by C.N. CONSTANTINIDES, N.M. PANAGIOTAKES, E. JEFFREYS and A.D. ANGELOU. Venedig 1996, 107–116.
- HÖRANDNER, Poetic Forms = W. HÖRANDNER, Poetic Forms in the Tenth Century, in: Κωνσταντῖνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος 135–153.
- HÖRANDNER, Randbemerkungen = W. HÖRANDNER, Randbemerkungen zum Thema Epigramme und Kunstwerke, in: C. SCHOLZ – G. MAKRI (Hg.), ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΝΟΥΣ. Miscellanea für Peter Schreiner zu seinem 60. Geburtstag (*Byzantisches Archiv* 19). München – Leipzig 2000, 69–82.
- HÖRANDNER, Relig. Epigr. = W. HÖRANDNER, Zu einigen religiösen Epigrammen, in: U. CRISCUOLO – R. MAISANO (Hg.), Synodia. Studia humanitatis Antonio Garzya septuagenario ab amicis atque discipulis dicata. Neapel 1997, 431–442.
- HÖRANDNER, Rez. GUILLOU, Recueil = W. HÖRANDNER, Rezension von GUILLOU, Recueil. *JÖB* 48 (1998) 307–316.
- HÖRANDNER, Textkritik = W. HÖRANDNER, Zur Textkritik inschriftlich überlieferter Epigramme, in: HÖRANDNER – RHOBY, *Bedeutung* 29–35.
- HÖRANDNER, Topik = W. HÖRANDNER, Zur Topik byzantinischer Widmungs- und Einleitungsgedichte, in: Dulce Melos. La poesia tardoantica e medievale. Atti del III Convegno Internazionale di Studi, Vienna, 15–18 novembre 2004. A cura di V. PANAGL (*Centro internazionale di studi sulla poesia greca e latina in età tardoantica e medievale*, Quaderni, 3). Alessandria 2007, 319–335.
- HÖRANDNER, Verse = W. HÖRANDNER, Verse auf die Apostelbriefe und Evangelien, in: TRAPP – SCHÖNAUER, *Lexicologica Byzantina* 73–85.
- HÖRANDNER, Zur kommunikativen Funktion = W. HÖRANDNER, Zur kommunikativen Funktion byzantinischer Epigramme, in: XVIIIe International Congress of Byzantine Studies. Major Papers. Moskau 1991, 415–432 (= Acts. XVIIIth International Congress of Byzantine Studies. Selected Papers: Moscow, 1991. Vol. IV: Literature, Sources, Numismatics and History of Sciences. Shepherdstown 1996, 104–118).
- HÖRANDNER – GRÜNBART, *L'epistolographie et la poésie épigrammatique = L'epistolographie et la poésie épigrammatique: projets actuels et questions de méthodologie*. Actes de la 16e Table ronde organisée par W. HÖRANDNER et M. GRÜNBART dans le cadre du XXe Congrès international des Études byzantines, Collège de France – Sorbonne, Paris, 19–25 Août 2001 (*Dossiers byzantins* 3). Paris 2003.
- HÖRANDNER – RHOBY, *Bedeutung* = W. HÖRANDNER – A. RHOBY (Hg.), Die kulturhistorische Bedeutung byzantinischer Epigramme. Akten des internationalen Workshop (Wien, 1.–2. Dezember 2006) (*Veröffentlichungen zur Byzanzforschung* XIV). Wien 2008.
- HUNGER, Chortasmenos = H. HUNGER, Johannes Chortasmenos (ca. 1370 – ca. 1436/37). Briefe, Gedichte und kleine Schriften. Einleitung, Regesten, Prosopographie, Text (*WBS* VII). Wien 1969.
- HUNGER, Kontinuität = H. HUNGER, Kontinuität und Innovation in der griechischen Buchschrift zweier Jahrtausende, in: Βυζάντιον. Ἀφιέρωμα στὸν Ἀνδρέα Ν. Στράτο. Τόμ. II: Θεολογία καὶ Φιλολογία. Athen 1986, 495–522.
- HUNGER, Letzte Lebensjahre = H. HUNGER, Aus den letzten Lebensjahren des Johannes Chortasmenos. Das Synaxarion im Cod. Christ Church gr. 56 und der Metropolit Ignatios von Selybria. *JÖB* 45 (1995) 159–221.
- HUNGER, Literatur = H. HUNGER, Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner, I–II (*HdA* XII.5.1–2). München 1978.
- HUNGER, Metrische Siegellegenden = H. HUNGER, Die metrischen Siegellegenden der Byzantiner. Inhalt und Form (*Anzeiger der phil.-hist. Klasse der Österr. Akad. d. Wissensch.* 125. Jahrgang 1988, So. 1).
- HUNGER, Namensdeutungen = H. HUNGER, Byzantinische Namensdeutungen in iambischen Synaxarversen, in: Δῶρημα στὸν Ἰωάννη Καραγιαννόπουλο (= *Βυζαντινά* 13). Thessalonike 1985, 1–26.
- HUTTER, Bildmenologion = I. HUTTER, Das Oxforder „Bildmenologion“, in: HINTERBERGER – SCHIFFER, *Sprachkunst* 143–180.
- HUTTER, Demetrios Palaiologos = I. HUTTER, Der *despotes* Demetrios Palaiologos und sein „Bildmenologion“ in Oxford. *JÖB* 57 (2007) 185–216.
- Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου = Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου. 2000 χρόνια τέχνης καὶ ἀγιότητος. Leukosia 2000.
- Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Διονυσίου = Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Διονυσίου. Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Καθολικοῦ. Hagion Oros 2003.

- INDIANOS – THOMSON, Wall-Paintings = A.C. INDIANOS – G.H. THOMPSON, Wall-Paintings at St. Neophytos Monastery. *KΣ* 3 (1939, ersch. 1940) 155–224.
- IVANOV, Bălgarski starini = J. IVANOV, Bălgarski starini iz Makedonija. Sofia 1931 (²1970).
- IVISON, Urban Renewal = E. IVISON, Urban Renewal and Imperial Revival 730–1025. *BF* 26 (2000) 1–46.
- JACOB, Inscription = A. JACOB, L'inscription métrique de l'enfeu de Carpignano. *RSBN* n.s. 20–21 (1983–84) 103–122.
- JAKOVLJEVIC, Κυκλώτικο Ψαλτήριο = A. JAKOVLJEVIC, Τὸ Κυκλώτικο Ψαλτήριο τοῦ ἔτους 1472 τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἱεροσολύμων. *Ἐπετηρίδα Κέντρου Μελετῶν Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου* 2 (1993) 187–218.
- JAMES, Art and Text = L. JAMES (Hg.), Art and Text in Byzantine Culture. Cambridge 2007.
- JAMES, Mute stones = L. JAMES, 'And shall these mute stones speak?' Text as Art, in: JAMES, Art and Text 188–206.
- JANIN, Centres = R. JANIN, Les églises et les monastères des grands centres byzantins (Bithynie, Hellepont, Latros, Galésios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique). Paris 1975.
- JANIN, Églises = R. JANIN, La géographie ecclésiastique de l'empire byzantin. Première partie: Le siège de Constantinople et le patriarcat œcuménique. Tome III: Les églises et les monastères. Paris ²1969.
- JANNARIS, Greek grammar = A.N. JANNARIS, An historical Greek grammar chiefly of the Attic dialect as written and spoken from classical antiquity down to the present time founded upon the ancient texts, inscriptions, papyri and present popular Greek. London 1897 (Reprint Hildesheim 1968).
- JERPHANION, Inscr. byz. d'Urgub = G. DE JERPHANION, Inscriptions byzantines de la région d'Urgub en Cappadoce, in: Université Saint-Joseph (Beyrouth). *Mélanges de la Faculté Orientale* VI (1913) 305–400.
- JERPHANION, Province = G. DE JERPHANION, Une nouvelle province de l'art byzantin. Les églises rupestres de Cappadoce, I–II (*Bibliothèque archéologique et historique* V–VI). Paris 1925–1942; Planches, premier – troisième Album. Paris 1925–1934.
- JOLIVET-LEVY, La Cappadoce = C. JOLIVET-LEVY, La Cappadoce. Mémoire de Byzance. Paris 1997.
- KADAS, Μονὴ Ἁγίου Διονυσίου = S.N. KADAS, Ἡ ἱερὰ μονὴ Ἁγίου Διονυσίου. Hagion Oros 2002.
- KAKAVAS, Dionysios of Fourni = G. KAKAVAS, Dionysios of Fourni (c. 1670 – c. 1745). Artistic Creation and Literary Description. Leiden 2008.
- KALOKYRES, Ἐκκλησία Μεσσηνίας = K.D. KALOKYRES, Βυζαντινὰ ἐκκλησία τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Μεσσηνίας. Thessalonike 1973.
- KALOKYRES, Θεοτόκος = K.D. KALOKYRES, Ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν εἰκονογραφίαν ἀνατολῆς καὶ δύσεως. Thessalonike 1972.
- KALOPISSI-VERTI, Hagia Triada = S. KALOPISSI-VERTI, Die Kirche der Hagia Triada bei Kranidi in der Argolis (1244). Ikonographische und stilistische Analyse der Malereien (*MBM* 20). München 1975.
- KALOPISSI-VERTI, Inscriptions = S. KALOPISSI-VERTI, Dedicatory Inscriptions and Donor Portraits in Thirteenth-Century Churches of Greece (*VTIB* 5). Wien 1992.
- KALOPISSI-VERTI, Painters = S. KALOPISSI-VERTI, Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions. *CahArch* 42 (1994) 139–158 (= DIES., Οι ζωγράφοι στην ύστερη βυζαντινή κοινωνία. Η μαρτυρία των επιγραφών, in: BASILAKE, Πορτραίτο 121–159).
- KALOPISSI-VERTI, Patronage = S. KALOPISSI-VERTI, Patronage and Artistic Production in Byzantium during the Palaiologan Period, in: BROOKS, Byzantium 76–97.
- KALOPISSI-VERTI, Proskynetaria = S. KALOPISSI-VERTI, The Proskynetaria of the Templon and Narthex: Form, Imagery, Spatial Connections, and Reception, in: GERSTEL, Thresholds 106–132.
- KATSAROS, Λόγια στοιχεία = B. KATSAROS, Λόγια στοιχεία στην επιγραφική τοῦ «Δεσποτάτου». Λόγιοι καὶ διανοούμενοι κατὰ τὸν 13ο αἰ. στὴν Ἠπειρο μὲ βάση τὴς ἔμμετρος επιγραφές τοῦ χώρου, in: Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για τὸ Δεσποτάτο τῆς Ἠπείρου (Ἄρτα, 27–31 Μαΐου 1990). Arta 1992, 517–544.
- KATSIOTE, Σκηνές = A. KATSIOTE, Οι σκηνές τῆς ζωῆς καὶ ο εἰκονογραφικός κύκλος τοῦ ἁγίου Ἰωάννη Προδρόμου στὴ βυζαντινὴ τέχνη. Athen 1998.
- KAZAMIA-TSERNOU, Ιστορώντας τὴ “Δέηση” = M.I. KAZAMIA-TSERNOU, Ιστορώντας τὴ “Δέηση” στὴς βυζαντινὲς ἐκκλησίες τῆς Ελλάδος. Thessalonike 2003 (Reprint 2005).
- Κειμήλια Πρωτάτου = Ἁγιον Ὄρος. Κειμήλια Πρωτάτου. Thessalonike 2006.
- KENDALL, Allegory = C.B. KENDALL, The Allegory of the Church. Romanesque Portals and Their Verse Inscriptions. With photographs by R. Liebermann. Toronto u.a. 1998.
- KEPETZI, Inscription métrique = V. KEPETZI, Autour d'une inscription métrique et de la représentation des apôtres Pierre et Paul dans une église en Élide, in: ARMSTRONG, Ritual 160–181.
- KESSLER, Meeting = H.L. KESSLER, The Meeting of Peter and Paul in Rome: An Emblematic Narrative of Spiritual Brotherhood. *DOP* 41 (1987) 265–275.
- KIDONOPOULOS, Bauten = V. KIDONOPOULOS, Bauten in Konstantinopel 1204–1328. Verfall und Zerstörung, Restaurierung, Umbau und Neubau von Profan- und Sakralbauten (*Mainzer Veröffentlichungen zur Byzantinistik* 1). Wiesbaden 1994.
- KIRCHHAINER, Bildausstattung = K. KIRCHHAINER, Die Bildausstattung der Nikolaoskirche in Thessalonike. Untersuchungen zu Struktur und Programm der Malereien (*Marburger Studien zur Kunst- und Kulturgeschichte* 3). Weimar 2001.
- KISSAS, Art in Ohrid = S. KISSAS, Fourteenth- and Fifteenth-Century Art in Ohrid and in the Areas under Its Influence. *Cyrrilomethodianum* 8–9 (1984–1985) 355–377.

- KISSAS, Επιγραφές = S. KISSAS, Δύο ελληνικές επιγραφές του 14ου αιώνα από την Αχρίδα, in: Λαμπηδών I 447–454.
- KITZINGER, Byzantine Art = E. KITZINGER, Byzantine Art in the Period between Justinian and Iconoclasm, in: Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten-Kongreß München 1958. München 1958, IV, 1, 1–50.
- KITZINGER, Mosaici = E. KITZINGER, I Mosaici di Santa Maria dell'Ammiraglio a Palermo. Con un Capitolo sull'Architettura della Chiesa di S. Ćurčić (*Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici Palermo, Monumenti* 3 = *DOS XXVII*). Palermo 1990.
- KOCH, Byz. Malerei = G. KOCH (Hg.), Byzantinische Malerei. Bildprogramme – Ikonographie – Stil. Symposium in Marburg vom 25.–29.6.1997. Wiesbaden 2000.
- KODER, Negroponte = J. KODER, Negroponte. Untersuchungen zur Topographie und Siedlungsgeschichte der Insel Euboia während der Zeit der Venezianerherrschaft (*VTIB* 1). Wien 1973.
- KODER – HILD, Hellas = J. KODER – F. HILD, Hellas und Thessalia (*TIB* 1). Wien 1976.
- KOMINES, Ἐπίγραμμα = A.D. KOMINES, Τὸ βυζαντινὸν ἱερὸν ἐπίγραμμα καὶ οἱ ἐπιγραμματοποιοί. Athen 1966.
- KONDAKOV, Ikonografija = N.P. KONDAKOV, Ikonografija Bogomateri, I–II. St. Petersburg 1914–15.
- KONSTANTINIDE, Ναὸς Ἁγ. Γεωργίου = Ch. KONSTANTINIDE, Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου στοὺς Μολάους τῆς Ἐπιδαύρου Λιμῆρας, in: Ἀντίφωνον. Ἀφιέρωμα στὸν καθηγητὴ Ν.Β. Δραχνάκη. Thessalonike 1994, 61–69.
- Κωνσταντίνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος = Κωνσταντίνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος καὶ ἡ ἐποχὴ του. Β' Διεθνῆς Βυζαντιολογικὴ Συνάντηση, Δελφοί, 22–26 Ἰουλίου 1987. Athen 1989.
- KONSTANTIOS, Προσέγγιση = D.N. KONSTANTIOS, Προσέγγιση στο ἔργο των ζωγράφων ἀπὸ το Καπέσοβο τῆς Ἠπείρου. Συμβολὴ στη μελέτη τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς στὴν Ἠπειρο το 18ο καὶ το α' μισό του 19ου αἰώνα. Athen 2001.
- KONSTANTOPOULOS, Ἐπιγραφή = K.M. KONSTANTOPOULOS, Ἐπιγραφή δυσανάγνωστος. *EEBS* 11 (1935) 416–420.
- KONSTANTOUDAKE-KITROMELIDOU – MYRIANTHEUS, Ναοὶ τῆς Παναγίας Ποδύθου καὶ τῆς Θεοτόκου = M. KONSTANTOUDAKE-KITROMELIDOU – D. MYRIANTHEUS, Οἱ ναοὶ τῆς Παναγίας Ποδύθου καὶ τῆς Θεοτόκου (ἢ του Ἀρχαγγέλου) στὴ Γάλατα. Leukosia 2005.
- KORUNOVSKI – DIMITROVA, Macédoine byzantine = S. KORUNOVSKI – E. DIMITROVA, Macédoine byzantine. Histoire de l'art macédonien du IXe au XIVe siècle. Paris 2006.
- KOUGEAS, Περί τῶν Μελιγκῶν = S. KOUGEAS, Περί τῶν Μελιγκῶν τοῦ Ταυῆγету ἐξ ἀφορμῆς ἀνεκδότου βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Λακωνίας (*Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 15/3). Athen 1950.
- KOUMOULIDES – DERIZIOTES, Ἐκκλησίαι τῆς Ἁγιάς = T. KOUMOULIDES – L. DERIZIOTES, Ἐκκλησίαι τῆς Ἁγιάς Λαρίσης – Churches of Aghia in Larissa. Athen 1985.
- KOUMOSSI, Peintures murales = A. KOUMOSSI, Les peintures murales de la Transfiguration de Pyrgi et de Saint-Thècle en Eubée (Rapports avec l'art occidental). Paris 1986.
- Kr = E. KRIARAS, Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς δημῶδους γραμματείας. Thessalonike 1969ff.
- KRAELING – KLAUSER, Gerasa = C.H. KRAELING – Th. KLAUSER, Gerasa. *RAC* X (1978) 223–233.
- KREIDL-PAPADOPOULOS, Ikonen = K. KREIDL-PAPADOPOULOS, Die Ikonen im Kunsthistorischen Museum in Wien. *Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien* 66 (N.F. Bd. XXX) (1970) 49–134.
- KRUMBACHER, Sprichwörter = K. KRUMBACHER, Mittelgriechische Sprichwörter (*Sitzungsber. d. philos.-philol. u. d. histor. Klasse d. k. bayr. Akad. d. Wiss.* II,1 [1893]). München 1893, 1–272.
- L = G.W.H. LAMPE, A Patristic Greek Lexicon. Oxford 1961–1968.
- LAFONTAINE-DOSOGNE, Iconography = J. LAFONTAINE-DOSOGNE, Iconography of the Cycle of the Infancy of Christ, in: UNDERWOOD, Kariye Djami IV 197–241.
- LAFONTAINE-DOSOGNE, Nouvelles notes = J. LAFONTAINE-DOSOGNE, Nouvelles notes cappadociennes. *Byz* 33 (1963) 121–183.
- LAMPAKIS, Mémoire = G. LAMPAKIS, Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce présenté au congrès international d'histoire comparée Paris 1900. Athen 1902.
- Λαμπηδών = Λαμπηδών. Αφιέρωμα στὴ μνήμη τῆς Ντούλας Μουρίκη, I–II. Athen 2003.
- LAMPROS, Βυζαντιακὸς ναός = Sp. LAMPROS, Βυζαντιακὸς ναός ἐν χωρίῳ Μπόρια. *NE* 16 (1922) 119–120.
- LAMPROS, Μαρκ. Κῶδ. 524 = Sp. LAMPROS, Ὁ Μαρκανὸς Κῶδιξ 524. *NE* 8 (1911) 3–59, 113–192.
- LAMPROS, Ζωγράφοι = Sp. LAMPROS, Ἐλληνας ζωγράφοι πρὸ τῆς ἀλώσεως. *NE* 5 (1908) 270–289.
- LASKARIS, Μιχαήλ = M.Th. LASKARIS, Μιχαήλ θ' ὁ Παλαιολόγος ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονικῆς. *AE* 1953–1954 (ersch. 1958), Μέρος δεύτερον (Εἰς μνήμην Γεωργίου Π. Οἰκονόμου) 4–10.
- LAURENT, Nicolas Kalomalos = V. LAURENT, Nicolas Kalomalos et l'église des saints Théodore à Athènes. *Hell* 7 (1934) 72–82.
- LAUXTERMANN, Byz. Epigram = M. LAUXTERMANN, The Byzantine Epigram in the Ninth and Tenth Centuries. A Generic Study of Epigrams and some other Forms of Poetry. Amsterdam (academisch proefschrift) 1994.
- LAUXTERMANN, Poetry = M. LAUXTERMANN, Byzantine Poetry from Pisides to Geometres. Texts and Contexts. Vol. I (*WBS XXIV/1*). Wien 2003.
- LAUXTERMANN, Spring = M.D. LAUXTERMANN, The Spring of Rhythm. An Essay on the Political Vers and Other Byzantine Metres (*BV XXII*). Wien 1999.
- LAUXTERMANN, Velocity = M. LAUXTERMANN, The velocity of pure iambs. Byzantine observations on the metre and rhythm of the dodecasyllable. *JÖB* 48 (1998) 9–33.
- LAVAGNINI, L'epigramma = B. LAVAGNINI, L'epigramma e il committente. *DOP* 41 (1987) 339–350.

- LAVERMICOCCA, Iscrizione = N. LAVERMICOCCA, Sull'iscrizione della chiesa di S. Nicola di "Kasnitz" a Kastorià (Macedonia). *Nicolaus. Rivista di teologia ecumenico-patristica* 4 (1976) 209–223.
- LBG = Lexikon zur byzantinischen Gräzität besonders des 9.–12. Jahrhunderts. Erstellt von E. TRAPP [et al.]. Wien 1994ff.
- LEMERLE, Miracles S. Démétrius = P. LEMERLE, Les plus anciens recueils des miracles de Saint Démétrius et la pénétration des Slaves dans les Balkans, I–II. Paris 1979–1981.
- LEMERLE – GUILLOU – SVORONOS – PAPACHRYSSANTHOU, Actes Lavra = P. LEMERLE – A. GUILLOU – N. SVORONOS – D. PAPACHRYSSANTHOU, Actes de Lavra: I. Des origines à 1204; II. De 1204 à 1328; III. De 1329 à 1500; IV. Index. Paris 1970–1982.
- LEONTIADES, Tarchaneiotai = I.G. LEONTIADES, Die Tarchaneiotai. Eine prosopographisch-sigillographische Studie (*Βυζαντινά κείμενα και μελέται* 27). Thessalonike 1998.
- LJUBINKOVIĆ, Stara crkva = R. LJUBINKOVIĆ, Stara crkva sela Kurbinova. *Starinar*, 3. ser. 15 (1940) 101–123.
- LOUBE-KIZE, Προσκυνητάρι = A. LOUBE-KIZE, Το γλυπτό «Προσκυνητάρι» στο ναό του Αγίου Γεωργίου του Κάστρου στο Γεράκι. *ΔΧΑΕ* IV 25 (2004) 111–126.
- LSJ = H.G. LIDDELL – R. SCOTT – H. STUART JONES – R. MCKENZIE, A Greek-English Lexicon. Oxford⁹ 1925–1940.
- LSSup = H. LIDDELL – R. SCOTT – H. STUART JONES – R. MCKENZIE, Greek-English Lexicon. Revised Supplement, ed. by P.G.W. GLARE with the assistance of A.A. THOMPSON. Oxford 1996.
- MAAS, Zwölfsilber = P. MAAS, Der byzantinische Zwölfsilber. *BZ* 12 (1903) 278–323 (= DERS., Kleine Schriften, hg. v. W. BUCHWALD. München 1973, 242–288).
- MAGUIRE, Abaton = H. MAGUIRE, *Abaton and Oikonomia*: St. Neophytos and the Iconography of the Presentation of the Virgin, in: PATTERSON ŠEVČENKO – MOSS, *Medieval Cyprus* 95–105 (= DERS., *Image and Imagination*, Teil X).
- MAGUIRE, Art = H. MAGUIRE, *Art and Eloquence in Byzantium*. Princeton 1981.
- MAGUIRE, Icons = H. MAGUIRE, *The Icons of their Bodies. Saints and their Images in Byzantium*. Princeton 1996.
- MAGUIRE, Image = H. MAGUIRE, *Image and Imagination: The Byzantine Epigram as Evidence for Viewer Response*. Toronto 1996.
- MAGUIRE, Image and Imagination = H. MAGUIRE, *Image and Imagination in Byzantine Art (Variorum Collected Studies Series 866)*. Aldershot 2007.
- MAGUIRE, Truth = H. MAGUIRE, Truth and Convention in Byzantine Descriptions of Works of Art. *DOP* 28 (1974) 111–140.
- Malerbuch → siehe Dion. Phourn.
- MALMQUIST, Kastoria = T. MALMQUIST, *Byzantine 12th Century Frescoes in Kastoria. Agioi Anargyroi and Agios Nikolaos tou Kasnizi*. Uppsala 1979.
- MAMALOUKOS, Καθολικό Μονής Βατοπεδίου = St.B. MAMALOUKOS, *Το καθολικό της Μονής Βατοπεδίου. Ιστορία και αρχιτεκτονική*. Athen (διδακτ. διατριβή) 2001.
- MANGO, Byz. Epigraphy = C. MANGO, *Byzantine Epigraphy (4th to 10th centuries)*, in: HARLFINGER – PRATO, *Paleografia I* 235–249, II, Taf. 117–146.
- MANGO, Inscriptions = C. MANGO, *The Byzantine Inscriptions of Constantinople: A Bibliographical Survey. American Journal of Archaeology* 55 (1951) 52–66.
- MANGO, Koutsovendis = C. MANGO, *The Monastery of St. Chrysostomos at Koutsovendis (Cyprus) and Its Wall Paintings. Part I: Description. With the collaboration of E.J.W. HAWKINS and S. BOYD. DOP* 44 (1990) 63–94.
- MANGO, Materials = C. MANGO, *Materials for the Study of the Mosaics of St. Sophia at Istanbul (DOS VIII)*. Washington 1962.
- MANGO, Narthex Mosaics = C. MANGO, *The Date of the Narthex Mosaics of the Church of the Dormition at Nicaea. DOP* 13 (1959) 245–252.
- MANGO – HAWKINS, Hermitage of St. Neophytos = C. MANGO – E.J.W. HAWKINS, *The Hermitage of St. Neophytos and its Wall Paintings. DOP* 20 (1966) 119–206.
- MANGO – HAWKINS, Mosaics = C. MANGO – E.J.W. HAWKINS, *The Mosaics of St. Sophia at Istanbul. The Church Fathers in the North Tympanum. DOP* 26 (1972) 1–41.
- MANGO – HAWKINS, Report = C. MANGO – E.J.W. HAWKINS, *Report on Field Work in Istanbul and Cyprus, 1962–1963. DOP* 18 (1964) 319–340.
- MANGO – ŠEVČENKO, Some Churches = C. MANGO – I. ŠEVČENKO, *Some Churches and Monasteries on the Southern Shore of the Sea of Marmara. DOP* 27 (1973) 235–277.
- MANOUSAKAS, Νικ. Μοσχοπ. ἐπιγράμματα = M. MANOUSAKAS, *Νικηφόρου Μοσχοπούλου ἐπιγράμματα σε χειρόγραφα της βιβλιοθήκης του. Hell* 15 (1957) 232–246.
- MANTAS, Εικονογραφικό πρόγραμμα = A.G. MANTAS, *Τὸ εικονογραφικὸ πρόγραμμα τοῦ ἱεροῦ βήματος τῶν μεσοβυζαντινῶν ναῶν τῆς Ἑλλάδας (843–1204)*. Athen 2001.
- MARABA-CHATZENIKOLAOU, Πάτμος = A. MARABA-CHATZENIKOLAOU, *Πάτμος*. Athen 1957.
- MARKIDES, Αρχαιολογικοί χώροι = L. MARKIDES (Hg.), *Αρχαιολογικοί χώροι καὶ μνημεῖα τῆς Κύπρου στον κατάλογο τῆς Παγκοσμίας Πολιτιστικῆς Κληρονομίας – World Heritage Site in Cyprus*. Leukosia 1999.
- MARTINI, Catalogo = E. MARTINI, *Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane, I–II*. Mailand 1893–1902 (Reprint Rom 1967).

- MAVRODINOVA, Les prophètes = L. MAVRODINOVA, Les prophètes des deux premières couches de peinture à l'église St. Georges à Sofia, in: Αφιέρωμα Κίσσο 283–289.
- MAVROPOULOU-TSIOUMI, St Nicholas Orphanos = Chr. MAVROPOULOU-TSIOUMI, The Church of St Nicholas Orphanos. Thessalonike 1986.
- MCCABE, Encyclopedia of Horse Medicine = A. MCCABE, A Byzantine Encyclopedia of Horse Medicine. The Sources, Compilation, and Transmission of the *Hippiatrica*. Oxford 2007.
- MEGAW, Notes = A.H.S. MEGAW, Notes on Recent Work of the Byzantine Institute in Istanbul. *DOP* 17 (1963) 333–371.
- MENNA, Pinakes = M.R. MENNA, *Pinakes* ed epigrammata nella decorazione monumentale bizantina, in: Medioevo: i modelli. Atti del Convegno internazionale di studi, Parma, 27 settembre – 1° ottobre 1999, a cura di A.C. QUINTAVALLE (*I convegni di Parma* 2). Mailand 2002, 251–257.
- MENTZOS, Ναός = A. MENTZOS, Ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου πρὸ καὶ μετὰ τὴν πυρκαγιὰ τοῦ 7ου αἰῶνα, in: ΔΓ' Δημήτρια. Πρακτικά IB' Διεθνούς Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου “Χριστιανική Θεσσαλονίκη”: Ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου, προσκύνημα ἀνατολῆς καὶ δύσεως, Ἱερὰ Μονὴ Βλατάδων, 1–3 Ὀκτωβρίου 1998. Thessalonike 2001, 217–245.
- MENTZOU-MEIMARE, Ἐπιγραφαί = K. MENTZOU-MEIMARE, Χρονολογημένα βυζαντινὰ ἐπιγραφαὶ τοῦ Corpus Inscriptionum Graecarum IV.2. *ΔΧΑΕ* IV 9 (1977–79) 77–132.
- MERCATI, Collectanea = S.G. MERCATI, Collectanea Byzantina, I–II. Bari 1970.
- MICHEL, Églises de Jordanie = A. MICHEL, Les églises d'époques byzantine et umayyade de Jordanie (*Bibliothèque de l'antiquité tardive* 2). Turnhout 2001.
- MIJOVIĆ, Menolog = P. MIJOVIĆ, Menolog. Istorijsko-umetnička istraživanja (*Arheološki institut posebna izdanja* 10). Beograd 1973.
- MIKLOSICH –MÜLLER, Acta = F. MIKLOSICH – I. MÜLLER, Acta et diplomata graeca medii aevi, I–VI. Wien 1860–1890.
- MILANOVIĆ, Proroci = V. MILANOVIĆ, „Proroci su te nagovestili“ u Peći, in: Arhiepiskop Danilo II i njegovo doba. Medjunarodni Naučni Skup povodom 650 godina od smrti, decembar 1987. Beograd 1991, 409–424.
- MILKOVIĆ-PEPEK, Deloto = P. MILKOVIĆ-PEPEK, Deloto na zografite Mihailo i Eutihij. Skopje 1967.
- MILKOVIĆ-PEPEK, Nerezi = P. MILKOVIĆ-PEPEK, Nerezi. Beograd 1966.
- MILJUKOV, Christianskija drevnosti = P. MILJUKOV, Christianskija drevnosti zapadnoj Makedonii. *IRAİK* 4/1 (1899) 21–151.
- MILLET, Dalmatique = G. MILLET, La Dalmatique du Vatican. Les élus, images et croyances. Paris 1945.
- MILLET, Mistra = G. MILLET, Inscriptions byzantines de Mistra. *BCH* 23 (1899) 97–156.
- MILLET, Monuments de l'Athos = G. MILLET, Monuments de l'Athos I. Les peintures. Paris 1927.
- MILLET, Monuments de Mistra = G. MILLET, Monuments byzantins de Mistra. Matériaux pour l'étude de l'architecture et de la peinture en Grèce aux XIVe et XVe siècles. Paris 1910.
- MILLET, Vision = G. MILLET, La vision de Pierre d'Alexandrie, in: Mélanges Charles Diehl II. Paris 1930, 99–115.
- MILLET – FROLOW, Peinture = G. MILLET, La Peinture du Moyen Âge en Yougoslavie (Serbie, Macédoine et Monténégro), Fasc. I–III. Album présenté par A. FROLOW. Paris 1954–1962.
- MILLET – PARGOIRE – PETIT, Recueil Athos = G. MILLET – J. PARGOIRE – L. PETIT, Recueil des inscriptions chrétiennes de l'Athos. Première Partie (*Bibliothèque des Écoles Françaises d'Athènes et de Rome* 91). Paris 1904.
- MILLET – TALBOT RICE, Painting at Trebizond = G. MILLET – D. TALBOT RICE, Byzantine Painting at Trebizond. London 1936.
- VAN MILLINGEN, Churches = A. VAN MILLINGEN, Byzantine Churches in Constantinople. Their History and Architecture. London 1912 (Reprint 1974).
- MITSANI, Methana = A. MITSANI, Provincial Byzantine Wall Paintings on Methana, Greece, in: KOCH, Byz. Malerei 227–244.
- MÖLLERS, Nikaia = S. MÖLLERS, Nikaia. *RbK* VI (2005) 976–1013.
- Monuments of Thessaloniki = Byzantine and Postbyzantine Monuments of Thessaloniki. Thessaloniki 1997.
- MORAVCSIK, Byzantinoturcica = G. MORAVCSIK, Byzantinoturcica, I–II (*Berliner Byzantinische Arbeiten* 10–11). Berlin² 1958.
- MOURIKE, Προεικονίσεις = D. MOURIKE, Αἱ βιβλικά προεικονίσεις τῆς Παναγίας εἰς τὸν τροῦλλον τῆς Περιβλέπτου τοῦ Μυστρᾶ. *ΑΔ* 25 (1970), μέρος Α' – Μελέται, 217–251.
- MOURIKE, Τοιχογραφίες Ἁγίου Νικολάου = D. MOURIKE, Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὴν Πλάτσα τῆς Μάνης. Athen 1975.
- MOURIKI, Portraits of Theod. Stud. = D. MOURIKI, The Portraits of Theodore Studites in Byzantine Art. *JÖB* 20 (1971) 249–280.
- MOUTSOPOULOS, Ἄρθρα = N.K. MOUTSOPOULOS, Βυζαντινὰ ἄρθρα καὶ μελετήματα 1959–1989 (*Ἀνάλεκτα Βλατάδων* 51). Thessalonike 1990.
- MOUTSOPOULOS, Βυζ. εκκλ. Ἄρτας = N.K. MOUTSOPOULOS, Οἱ βυζαντινὲς ἐκκλησίαι τῆς Ἄρτας. Thessalonike 2002.
- MOUTSOPOULOS, Εκκλησίες = N.K. MOUTSOPOULOS, Εκκλησίες τῆς Καστοριάς 9ος – 11ος αἰῶνας. Thessalonike 1992.

- ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Καστοριά = Ν.Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Καστοριά. Λεύκωμα. Ίστορική – χωροταξική – πολεοδομική – μορφολογική μελέτη Καστοριάς / Album of Kastoria: Regional – comprehensive – architectural – morphological development plan. Thessalonike 1972.
- ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Μνημεία Πρέσπας = Ν.Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Βυζαντινά μνημεία τῆς Μεγάλης Πρέσπας, in: Χαριστήριον εἰς Ἀναστάσιον Κ. Ὀρλάνδου II. Athen 1966, 138–159 (= ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Ἄρθρα 171–199 [Nr. 6]).
- ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Morphologie = Ν.Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, La morphologie des inscriptions byzantines et post-byzantines de Grèce. *Cyrrillomethodianum* 3 (1975) 53–105 (= ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Ἄρθρα 325–377 [Nr. 10]).
- ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ – ΔΕΜΕΤΡΟΚΑΛΛΗΣ, Γεράκι = Ν.Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ – G. ΔΕΜΕΤΡΟΚΑΛΛΗΣ, Γεράκι. Οἱ ἐκκλησίαι τοῦ οἰκισμοῦ. Thessalonike 1981.
- ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Ἄγ. Δημ. θαύματα = Ch. ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Ἅγιου Δημητρίου θαύματα. Οἱ συλλογές ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου καὶ ἀνουύμου. Ὁ βίος, τὰ θαύματα καὶ ἡ Θεσσαλονίκη τοῦ Ἅγιου Δημητρίου. Μετάφραση: Α. ΣΙΔΕΡΕ. Athen 1997.
- ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Ἄγ. Νικόλ. Ὀρφαν. = Ch. ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Ἅγιος Νικόλαος Ὀρφανός. Οἱ Τοιχογραφίες. Ayios Nikolaos Orphanos. The Wall Paintings. Thessalonike 2003.
- ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Βαρβάρων = Ch. ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, „... βαρβάρων κλύδωνα βαρβάρων στόλων ...“. *Βυζαντινά* 13/2 (1985) (= Δώρημα στὸν Ἰωάννη Καραγιαννόπουλο II) 1053–1058.
- ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Βασιλικὴ Δημητρίου = Ch. ΜΡΑΚΙΡΤΖΗΣ, Ἡ βασιλικὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Thessalonike 1986.
- MR = Μηναία τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ, I–VI. Rom 1888–1901.
- MÜLLER, Athos = A.E. MÜLLER, Berg Athos. Geschichte einer Mönchsrepublik. München 2005.
- NELSON, Image = R.S. NELSON, Image and Inscription: Pleas for Salvation in Spaces of Devotion, in: JAMES, Art and Text 100–119.
- NICOL, Churches = D.M. NICOL, Two Churches of Western Makedonia. *BZ* 49 (1956) 96–105 (Berichtigungen v. E.G. STIKAS, *BZ* 51 [1958] 100–112).
- NICOLAÏDES, L'égglise = A. NICOLAÏDES, L'égglise de la Panagia Arakiotissa à Lagoudéra: Étude iconographique des fresques de 1192. *DOP* 50 (1996) 1–137.
- ΝΙΚΟΔΕΜΟΣ, Συναξαριστής = ΝΙΚΟΔΕΜΟΣ Hagioreites, Συναξαριστής τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, I–III. Athen 1868.
- ΝΙΚΟΝΑΝΟΣ, Μετέωρα = Ν. ΝΙΚΟΝΑΝΟΣ, Μετέωρα. Τά μοναστήρια καὶ ἡ ἱστορία τους. Athen 1987.
- NORDHAGEN, Studies = P.J. NORDHAGEN, Studies in Byzantine and Early Medieval Painting. London 1990.
- NUNN, Encheirion = V. NUNN, The Encheirion as adjunct to the Icon in the Middle Byzantine Period. *BMGS* 10 (1986) 73–102.
- ÖHRIG, Ikonen aus Albanien = B. ÖHRIG (Hg.), Ikonen aus Albanien. Sakrale Kunst des 14. bis 19. Jahrhunderts. Katalog zu den Ikonen-Sälen der Ausstellung „Albanien – Reichtum und Vielfalt alter Kultur“, August 2001 bis Januar 2002. München 2001.
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Listes = Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles. Introduction, texte, traduction et commentaire. Paris 1972.
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Remarks = Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Some Remarks on the Apse of St. Sophia. *DOP* 39 (1985) 111–115 (= DERS., Society, Culture and Politics in Byzantium, edited by E. ZACHARIADOU. Aldershot 2005, Teil VII).
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Skripou = Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΕΣ, Pour une nouvelle lecture des inscriptions de Skripou en Béotie. *TM* 12 (1994) 479–493.
- VAN OPSTALL, Jean Géomètre = E.M. VAN OPSTALL, Jean Géomètre. Poèmes en hexamètres et en distiques élégiaques. Edition, traduction, commentaire (*The Medieval Mediterranean, Peoples, Economies and Cultures, 400–1500* 75). Leiden – Bosten 2008.
- ORLANDOS, Ἀρχιτεκτονικὴ Πάτμου = Α.Κ. ORLANDOS, Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ αἱ βυζαντινὰ τοιχογραφία τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου Πάτμου. Athen 1970.
- ORLANDOS, Μνημεία Δεσποτάτου Ἠπείρου = Α. ORLANDOS, Μνημεία τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἠπείρου: Ἡ «Κόκκινη Ἐκκλησιὰ» (Παναγία Βελλᾶς). *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά* 2 (1927) 153–169.
- ORLANDOS, Μνημεία Καστοριάς = Α.Κ. ORLANDOS, Τὰ βυζαντινά μνημεία τῆς Καστοριάς (= *ABME* 4 [1938]). Athen 1938.
- PALIOURAS, Αἰτωλοακαρνανία = Α.Δ. PALIOURAS, Βυζαντινὴ Αἰτωλοακαρνανία. Συμβολὴ στη βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ μνημειακὴ τέχνη. Agrinio ²2004.
- PALIOURAS, Εἰκόνες τῆς συλλογῆς Πρωτάτου = Α. PALIOURAS, Εἰκόνες τῆς συλλογῆς Πρωτάτου, in: Κειμήλια Πρωτάτου 86–112.
- PALIOURAS, Εἰκονογράφησις = Α.Δ. PALIOURAS, Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ τρούλλου τοῦ ἁγίου Γεωργίου Βενετίας. *Θησαυρίσματα* 8 (1971) 63–86.
- PALLAS, Note = D.I. PALLAS, Une note sur la décoration de la chapelle de Haghios Basileios de Sinasos. *Byz* 48 (1978) 208–225.
- PALLAS, Passion = D. PALLAS, Die Passion und Bestattung Christi in Byzanz. Der Ritus – das Bild (*MBM* 2). München 1965.
- PALLAS, Ὑπέρθυρον = D.I. PALLAS, Βυζαντινὸν ὑπέρθυρον τοῦ Μουσείου Κορίνθου ἀπλῶς αἰσώπειος μῦθος ἢ τὸ Συναξάριον τοῦ Τιμημένου Γαδάρου; *EEBS* 30 (1960–61) 413–452.

- PANAGIOTIDE, Πρόβλημα = M. PANAYOTIDI, Το πρόβλημα του ρόλου του χορηγού και του βαθμού ανεξαρτησίας του ζωγράφου στην καλλιτεχνική δημιουργία. Δυο παραδείγματα του 12ου αιώνα, in: BASILAKE, Πορτραίτο 77–105.
- PANAGIOTIDE, Προσωπικότητα = M. PANAGIOTIDE, Η προσωπικότητα δύο αρχόντων της Καστοριάς και ο χαρακτήρας της πόλης στο δεύτερο μισό του 12^{ου} αιώνα, in: Δώρον 157–167.
- PANAYOTIDI, Donor personality traits = M. PANAYOTIDI, Donor personality traits in 12th century painting. Some examples, in: Chr.G. ANGELIDE (Hg.), Το Βυζάντιο ώριμο για αλλαγές. Επιλογές, ευαισθησίες και τρόποι έκφρασης από τον ενδέκατο στον δέκατο πέμπτο αιώνα. Athen 2004, 145–166.
- PANAYOTIDI, Question = M. PANAYOTIDI, The Question of the Role of the Donor and of the Painter. A Rudimentary Approach. ΔΧΑΕ IV 17 (1993–4) 143–156.
- PANSELENOU, Άγιος Πέτρος = N. PANSELENOU, Άγιος Πέτρος Καλυβίων Κουβαρά Άττικής. Έπιγραφές – Συμπληρωματικά στοιχεία του τοιχογραφικού διακόσμου. ΔΧΑΕ IV 14 (1987–88) 173–188.
- PANSELENOU, Συμπληρωματικά στοιχεία = N. PANSELENOU, Συμπληρωματικά στοιχεία στον τοιχογραφικό διάκοσμο του Αγίου Πέτρου στα Καλύβια Κουβαρά Αττικής και η κτητορική επιγραφή, in: Τρίτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης. Πρόγραμμα και περιλήψεις ανακοινώσεων. Athen 1983, 68–69.
- PAPADAKE-OEKLAND, Τοιχογραφίες τής Αγίας Άννας = St. PAPADAKE-OEKLAND, Οι τοιχογραφίες τής Αγίας Άννας στο Άμάρι. Παρατηρήσεις σέ μία παραλλαγή τής Δεήσεως. ΔΧΑΕ IV 7 (1973–4) 31–57.
- PAPADIMITRIU, Prodrom = S.D. PAPADIMITRIU, Feodor Prodrom. Odessa 1905.
- PAPADOPOULLOS, Ίστορία τής Κύπρου III = Th. PAPADOPOULLOS (Hg.), Ίστορία τής Κύπρου. Τόμ. Γ': Βυζαντινή Κύπρος. Πίνακες (Ch.G. CHOTZAKOGLU). Leukosia 2005.
- PAPADOPOULOS, Wandmalereien = K. PAPADOPOULOS, Die Wandmalereien des XI. Jahrhunderts in der Kirche Παναγία τῶν Χαλκῶν in Thessalonike (BV 2). Graz – Köln 1966.
- PAPADOPOULOU, Monasteries = B.N. PAPADOPOULOU, The Monasteries of the Island of Ioannina. History – Architecture – Painting. Ioannina 2004.
- PAPADOPOULOU – TSIARA, Εικόνες τής Άρτας = B.N. PAPADOPOULOU – A.L. TSIARA, Εικόνες τής Άρτας. Η εκκλησιαστική ζωγραφική στην περιοχή τής Άρτας κατά τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους. Arta 2008
- PAPAGEORGHIOU, Masterpieces = [A. PAPAGEORGHIOU], Masterpieces of the Byzantine Art of Cyprus (*Republic of Cyprus, Ministry of Communications & Works, Department of Antiquities*, Picture Book No. 2). Nikosia 1965.
- PAPAGEORGHIOU, Paintings = A. PAPAGEORGHIOU, The Paintings in the Dome of the Church of the Panagia Chryseleousa, Strovolos, in: PATTERSON ŠEVČENKO – MOSS, Medieval Cyprus 147–160.
- PAPAGEORGHIOU, Αρχάγγελος Μιχαήλ = A. PAPAGEORGHIOU, Η εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στον Πεδουλά, in: MARKIDES, Αρχαιολογικοί χώροι 66–71.
- PAPAGEORGHIOU, Βυζαντιακός ναός = P.N. PAPAGEORGHIOU, Βυζαντιακός ναός τής Μπόριας καί έπιγραφαί αυτού. BZ 17 (1908) 129–130.
- PAPAGEORGHIOU, Λαξευτά άσκητήρια = A. PAPAGEORGHIOU, Λαξευτά άσκητήρια καί μοναστήρια τής Κύπρου. Έπετηρίδα Κέντρου Μελετών Έρεάς Μονής Κύκκου 4 (1999) 33–96.
- PAPAGEORGHIOU, Μνημεία = P.N. PAPAGEORGHIOU, Μνημεία τής έν Θεσσαλονίκη λατρείας του μεγαλομάρτυρος αγίου Δημητρίου. BZ 17 (1908) 321–381.
- PAPAGEORGHIOU, Monastery of Agios Neophytos = A. PAPAGEORGHIOU, The Monastery of Agios Neophytos. History and Art (A Short Guide). Nikosia 1998.
- PAPAGEORGHIOU, Ξυλόστεγοι ναοί = A. PAPAGEORGHIOU, Οι ξυλόστεγοι ναοί τής Κύπρου, in: Τόμος αναμνηστικός επί τή 50ετηρίδι του περιοδικού «Άπόστολος Βαρνάβας» (1918–1968). Leukosia 1975, 361–556.
- PAPAGEORGHIOU, Τίμιος Σταυρός = A. PAPAGEORGHIOU, Η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού του Αγιασμάτι στην Πλατανιστάσα, in: MARKIDES, Αρχαιολογικοί χώροι 72–77.
- PAPAGIANNIS, Theod. Prod. Tetrast. = G. PAPAGIANNIS, Theodoros Prodromos. Jambische und hexametrische Tetrasticha auf die Haupterzählungen des Alten und des Neuen Testaments. 2 Bde. Wiesbaden 1997.
- PAPALEXANDROU, Echoes of Orality = A. PAPALEXANDROU, Echoes of Orality in the Monumental Inscriptions of Byzantium, in: JAMES, Art and Text 161–187.
- PAPALEXANDROU, Text = A. PAPALEXANDROU, Text in context: eloquent monuments and the Byzantine beholder. *Word and Image* 17 (2001) 259–283.
- PARAMASTORAKES, Διάκοσμος = T. PARAMASTORAKES, Ό διάκοσμος του τρούλου τῶν ναῶν τής παλαιολόγειας περιόδου στη βαλκανική χερσόνησο καί τήν Κύπρο. Athen 2001.
- PAPANIKOLA-MPAKIRTZE – ΙΑΚΟΒΟΥ, Βυζ. Κύπρος = D. PAPANIKOLA-MPAKIRTZE – M. ΙΑΚΟΒΟΥ, Βυζαντινή μεσαιωνική Κύπρος. Βασίλισσα στην Άνατολή & Ρήγαινα στη Δύση. Leukosia 1997.
- PAPAS, Προβλήματα = A. PAPAS, Προβλήματα γύρω στις έπιγραφές τῶν ιερῶν αμφίων. Άριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Έπιστημική Έπετηρίς Θεολογικής Σχολής 28 (1985) 455–486.
- PAPAZOTOS, Βέροια = Th. PAPAZOTOS, Η Βέροια καί οι ναοί τής (11ος–18ος αι.) Ίστορική καί αρχαιολογική σπουδή τῶν μνημείων τής πόλης. Athen 1994.
- PAPAZOTOS, Δημήτριος = Th. PAPAZOTOS, Δημήτριος ό ιστοριογράφος τῶν τοιχογραφιῶν του 1431 τής Παναγίας στο Ζευγοστάσι Καστοριάς. Ίστορικογεωγραφικά 5 (1995) 165–167.
- PAPAZOTOS, Οδοιπορικό = Th. PAPAZOTOS, Οδοιπορικό στη βυζαντινή καί μεταβυζαντινή Βέροια. Athen 2003.
- PAPAZOTOS, „Profitis Elias“ = Th. PAPAZOTOS, The Identification of the Church of “Profitis Elias” in Thessaloniki. DOP 45 (1991) 121–127.

- PAPAZOTOS, Ψηφιδωτό = Th. PAPAZOTOS, Τὸ ψηφιδωτὸ τῶν κτητόρων τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, in: Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη Στυλιανοῦ Πελεκανίδη. Thessalonike 1983, 365–376.
- PAPE – BENSELER, Wörterbuch = W. PAPE, Wörterbuch der griechischen Eigennamen. 3. Aufl. von G. BENSELER. 2 Bde. Braunschweig 1911.
- PARANI, Reality of Images = M.G. PARANI, Reconstructing the Reality of Images. Byzantine Material Culture and Religious Iconography (11th–15th Centuries) (*The Medieval Mediterranean – Peoples, Economies and Cultures, 400-1453*, 41). Leiden – Boston 2003.
- Παρουσία Δοχειαρίου = Παρουσία Ἱερῶς Μονῆς Δοχειαρίου. Hagion Oros 2001.
- PASALE, Ναοί = A.A. PASALE, Ναοί τῆς επισκοπῆς Δομενικοῦ καὶ Ελασσόνοσ. Συμβολή στὴ μεταβυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ (*Βυζαντινὰ Μνημεῖα* 13). Thessalonike 2003.
- PASCHALIDES – STRATES, Μοναστήρια τῆς Μακεδονίας = S.A. PASCHALIDES – D. STRATES, Τὰ μοναστήρια τῆς Μακεδονίας. Ἀ' Ἀνατολικὴ Μακεδονία. Thessalonike 1996.
- PASKALEVA-KABADAIEVA, Sv. Georgi = K. PASKALEVA-KABADAIEVA, Cărkvata “Sv. Georgi” v Kremikovskija manastir. Sofia 1980.
- PATTERSON ŠEVČENKO, Encounters = N. PATTERSON ŠEVČENKO, Close Encounters: Contact between Holy Figures and the Faithful as represented in Byzantine Works of Art, in: A. GUILLOU – J. DURAND (Hg.), Byzance et les images. Cycle de conférences organise au musée du Louvre par le Service culturel du 5 octobre au 7 décembre 1992. Paris 1994, 255–285.
- PATTERSON ŠEVČENKO, Hymnographers = N. PATTERSON ŠEVČENKO, The Five Hymnographers at Nerezi, in: SCHREINER – STRAKHOV, Χρυσὰ Πύλα II 55–68.
- PATTERSON ŠEVČENKO, Icons = N. PATTERSON ŠEVČENKO, Icons in the Liturgy. *DOP* 45 (1991) 45–57.
- PATTERSON ŠEVČENKO, Vita Icon = N. PATTERSON ŠEVČENKO, The Vita Icon and the Painter as Hagiographer. *DOP* 53 (1999) 149–165.
- PATTERSON ŠEVČENKO – MOSS, Medieval Cyprus = N. PATTERSON ŠEVČENKO – C. MOSS (Hg.), Medieval Cyprus. Studies in Art, Architecture and History in Memory of Doula Mouriki. Princeton 1999.
- PAUL, Beobachtungen = A. PAUL, Beobachtungen zu Ἐκφράσεις in Epigrammen auf Objekten. Lassen wir Epigramme sprechen! In: HÖRANDNER – RHOBY, Bedeutung 61–73.
- PAUL, Dichtung auf Objekten = A. PAUL, Dichtung auf Objekten. Inschriftlich erhaltene griechische Epigramme vom 9. bis zum 16. Jahrhundert: Suche nach bekannten Autorennamen, in: HINTERBERGER – SCHIFFER, Sprachkunst 234–265.
- PELEKANIDES, Καλλιέργης = St. PELEKANIDES, Καλλιέργης ὅλης Θετταλίας ἄριστος ζωγράφος. Athen 1973.
- PELEKANIDES, Καστορία = St. PELEKANIDES, Καστορία I. Βυζαντινὰ Τοιχογραφία. Πίνακες. Thessalonike 1953.
- PELEKANIDES, Μνημεῖα Πρέσπας = St.M. PELEKANIDES, Βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Πρέσπας. Thessalonike 1960.
- PELEKANIDES – CHATZEDAKES, Καστορία = St. PELEKANIDES – M. CHATZIDAKES, Καστορία. Ψηφιδωτά, Τοιχογραφίες. Athen 1984.
- PENTCHEVA, Epigrams = B.V. PENTCHEVA, Epigrams on Icons, in: JAMES, Art and Text 120–138.
- PENTCHEVA, Icons = B.V. PENTCHEVA, Icons and Power. The Mother of God in Byzantium. University Park 2006.
- PENTCHEVA, “Usual miracle” = B.V. PENTCHEVA, The Icon of the “usual miracle” at the Blachernai. *Res: Journal of Anthropology and Aesthetics* 38 (2000) 34–56.
- Πεντηκοστάριον = Πεντηκοστάριον χαρμόσυνον τὴν ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς τῶν Ἁγίων Πάντων Κυριακῆς ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν [...]. Rom 1883.
- PERISTIANES, Μονογραφία = I.K. PERISTIANES, Μονογραφία τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ ἐκκλησίας τῆς Ἀσίνης [vñ Ἀσίνους]. Leukosia 1922.
- PETKOVIC, Peinture serbe = V.R. PETKOVIC, La peinture serbe du Moyen Âge, I–II. Belgrad 1930–1934.
- PFOHL, Epigramm = G. PFOHL (Hg.), Das Epigramm. Zur Geschichte einer inschriftlichen und literarischen Gattung. Darmstadt 1969.
- PG = Patrologiae cursus completus. Series Graeca, ed. J.-P. MIGNE, 1–161. Paris 1857–66.
- PHILOTHEOU, Μνημειακὴ ζωγραφικὴ = G. PHILOTHEOU, Ἡ μνημειακὴ ζωγραφικὴ στὴν περιοχὴ τῆς μητροπολιτικῆς περιφέρειας Μόρφου, in: Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου 109–125.
- PILTZ, From Constantine the Great to Kandinsky = E. PILTZ, From Constantine the Great to Kandinsky. Studies in Byzantine and post-Byzantine art and architecture (*BAR International Series* 1669). Oxford 2007.
- PLP = Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit, erstellt von E. TRAPP unter Mitarbeit von H.-V. BEYER [et al.]. Wien 1976–1996.
- PmbZ = R.-J. LILIE [et al.], Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit, 1–. Berlin 1999–
- POLEMIS, Doukai = D.I. POLEMIS, The Doukai. A Contribution to Byzantine Prosopography (*University of London Historical Studies* XXII). London 1968.
- Πολιτεία του Μυστρά = Ἡ πολιτεία του Μυστρά, Μυστράς, Αύγουστος 2001 – Ἰανουάριος 2002 (Ὁρεσ Βυζαντίου. Ἔργα καὶ ἡμέρες στο Βυζάντιο). Athen 2001.
- POPA, Mbishkrime = Th. POPA, Mbishkrime të kishave të Shqipërisë [Inschriften der Kirchen in Albanien]. Tirana 1998.
- POPOSKA, Peribleptos = J. POPOSKA, Church Mother of God Peribleptos (St. Clement). Ohrid 2006.

- POPOVIĆ – PREISER-KAPPELLER, Junge Römer = M. POPOVIĆ – J. PREISER-KAPPELLER (Hg.), Junge Römer – Neue Griechen. Eine byzantinische Melange aus Wien. Beiträge von Absolventinnen und Absolventen des Instituts für Byzantinistik und Neogräzistik der Universität Wien, in Dankbarkeit gewidmet ihren Lehrern Wolfram Hörandner, Johannes Koder, Otto Kresten und Werner Seibt als Festgabe zum 65. Geburtstag. Wien 2008.
- Πρακτικά Συμπ. Δεσπ. Ηπειρού = Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για το Δεσποτάτο της Ηπειρού (Αρτα, 27–31 Μαΐου 1990). Arta 1992.
- PROLOVIĆ, Andreas-Kirche = J. PROLOVIĆ, Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska. Geschichte, Architektur und Malerei einer paläologenzeitlichen Stiftung des serbischen Prinzen Andreaš. Wien 1997.
- PSALTES, Grammatik = St.B. PSALTES, Grammatik der Byzantinischen Chroniken. Göttingen 1913 (Reprint Dransfeld 1974).
- RABE, Rhetoren-Handschriften = H. RABE, Aus Rhetoren-Handschriften. 3. Die Quellen des Doxapatres in den Homilien zu Aphthonios. *Rheinisches Museum für Philologie* N.F. 62 (1907) 559–590.
- RADOJČIĆ, Damaskenos und Koimesis-Fresken = Sv. RADOJČIĆ, Die Reden des Johannes Damaskenos und die Koimesis-Fresken in den Kirchen des Königs Milutin. *JÖB* 22 (1973) 301–312.
- RADOJČIĆ, Meister = S. RADOJČIĆ, Die Meister der alterbischen Malerei, in: Πεπραγμένα Θ' Διεθνούς Βυζαντινολογικού Συνεδρίου (Θεσσαλονίκη, 12–19 Ἀπριλίου 1953). Athen 1955, I 433–439.
- RADOJKOVIĆ, Istorija primenjene = B. RADOJKOVIĆ, Istorija primenjene umetnosti kod Srba. I Tom: Srednjovekovna Srbija (History of the applied arts with the Serbs. Vol. I: Serbia in the Middle Ages). Belgrad 1977.
- RADOŠEVIĆ-MAKSIMOVIĆ, Epigram iz basilike Sv. Achilija = N. RADOŠEVIĆ-MAKSIMOVIĆ, Jedan epigram iz basilike Sv. Achilija na Maloj Prespi. *ZRVI* 12 (1970) 9–13.
- RAKOCIJA, Niš i Vizantija III = M. RAKOCIJA (Hg.), Niš i Vizantija. Treći naučni skup, Niš, 3–5. jun 2004. Niš 2005.
- RASOLKOSKA-NIKOLOVSKA, Freski = Z. RASOLKOSKA-NIKOLOVSKA, Freski od kalendarot vo Monastirot Treskavec kaj Prilep. *Kulturno-istorisko nasledstvo vo IR Makedonija* VII, *Kulturno nasledstvo* II (Skopje 1961) 45–60.
- RE = PAULYS Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung ... v. G. WISSOWA [et al.]. 66 Halbbde., 15 Suppl.-Bde. Stuttgart – München 1893–1978.
- RESTLE, Athos = M. RESTLE, Athos. *RbK* I (1966) 389–421.
- RESTLE, Kleinasien = M. RESTLE, Die byzantinische Wandmalerei in Kleinasien, I–III. Recklinghausen 1967.
- RHOBY, Epigramme = A. RHOBY, Die auf Fresken und Mosaiken überlieferten byzantinischen Epigramme. Einige grundsätzliche Überlegungen, in: HÖRANDNER – RHOBY, Bedeutung 93–99.
- RHOBY, Manasses-Reminiszenz = A. RHOBY, Eine Manasses-Reminiszenz in einem Christusepigramm aus dem Jahr 1503. *BSI* 64 (2006) 285–288.
- RHOBY, Rezeption = A. RHOBY, Zur Rezeption eines byzantinischen Epigramms im Athos-Kloster Vatopaidi, in: POPOVIĆ – PREISER-KAPPELLER, Junge Römer 205–209.
- RHOBY, Einführung = A. RHOBY, Thematische Einführung, in: HÖRANDNER – RHOBY, Bedeutung 15–17.
- RHOBY, Varia Lexic. = A. RHOBY, Varia Lexicographica. *JÖB* 57 (2007) 1–16.
- RHOBY – HÖRANDNER, Beobachtungen = A. RHOBY – W. HÖRANDNER, Beobachtungen zu zwei inschriftlich erhaltenen Epigrammen. *BZ* 100 (2007) 157–167.
- ROCCHI, Versi = A. ROCCHI, Versi di Cristoforo Patrizio editi da un codice della monumentale badia di Grottaferrata. Rom 1887.
- RODLEY, Cave monasteries = L. RODLEY, Cave monasteries of Byzantine Cappadocia. Cambridge u.a. 1985.
- ROTT, Denkmäler = H. ROTT, Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lydien. Leipzig 1908.
- SACOPOULO, Asinou = M. SACOPOULO, Asinou en 1106 et sa contribution à l'iconographie. Brüssel 1966.
- Sacred Art of Cappadocia = Sacred Art of Cappadocia. Byzantine Murals from the 6th to 13th Centuries. Photographs by A. ERTUĞ, Text by C. JOLIVET-LÉVY. Istanbul o.J. [2006].
- SALZENBERG, Baudenkmale = W. SALZENBERG, Alt-Christliche Baudenkmale von Constantinopel vom V. bis XII. Jahrhundert. Berlin 1854–1855 (Reprint Leipzig 2001).
- San Nicola = San Nicola. Splendori d'arte d'Oriente e d'Occidente. A cura di M. BACCI. Mailand 2006.
- Sbornik statej = Sbornik statej, posvjaščennych pamjati N.P. Kondakova. Archeologija, istorija iskusstva, vizantinovedenie (Recueil d'études, dédiées à la mémoire de N.P. Kondakov. Archéologie, Histoire de l'art, Etudes byzantines). Prag 1926.
- SCHLUMBERGER, L'Épopée III = G. SCHLUMBERGER, L'Épopée byzantine à la fin du dixième siècle. Troisième Partie: Les porphyrogénètes Zoë et Théodora. o.O. [Paris] 1905.
- SCHOLZ, Graecia Sacra = C. SCHOLZ, Graecia Sacra. Studien zur Kultur des mittelalterlichen Griechenland im Spiegel hagiographischer Quellen (*Studien und Texte zur Byzantinistik* 3). Frankfurt/Main u.a. 1997.
- SCHREINER – STRAKHOV, Χρυσά Πύλαι = P. SCHREINER – O. STRAKHOV (Hg.), Χρυσά Πύλαι. Essays presented to Ihor Ševčenko on his eightieth birthday by his colleagues and students, I–II (= *Palaeoslavica* 10/1–2 [2002]). Cambridge (Mass.) 2002.
- SEMOGLOU, Décor = A. SEMOGLU, Le décor mural de la chapelle athonite de Saint-Nicolas (1560). Application d'un nouveau langage pictural par le peintre thébain Frangos Catellanos. Paris o.J. (1999).
- SEMOGLOU, Loi divine = A. SEMOGLU, Loi divine et sanction encourue dans une épigramme de la période byzantine tardive. Fonctions d'une formule juridique, in: Δώρον 355–361.

- SEMOGLOU, Voyage = A. SEMOGLU, Le voyage outre-tombe de la vierge dans l'art byzantin de la descente aux enfers à la montée au ciel (*Βυζαντινά Κείμενα και Μελέται* 34). Thessalonike 2003.
- Σινά = Σινά. Οι Θησαυροί τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Athen 1990.
- SINKEVIĆ, Panteleimon = I. SINKEVIĆ, The Church of St. Panteleimon at Nerezi. Architecture, Programme, Patronage. Wiesbaden 2000.
- SINOS, Mistras = St. SINOS, Mistras. *RbK* VI (2005) 380–518.
- SIOMKOS, Saint-Etienne = N. SIOMKOS, L'église Saint-Etienne à Kastoria. Étude des différentes phases du décor peint (Xe–XIVe siècles) (*Βυζαντινά κείμενα και μελέται* 38). Thessalonike 2005.
- SIRONEN, Inscriptions = E. SIRONEN, The Late Roman and Early Byzantine Inscriptions of Athens and Attica. An Edition with Appendices on Scripts, Sepulchral Formulae, and Occupations. Helsinki 1997.
- SIRONEN, Project = E. SIRONEN, Project on Early Byzantine Non-Funerary Epigrams, in: HÖRANDNER – GRÜNBART, L'épistolographie et la poésie épigrammatique 233–237.
- SKAWRAN, Development = K.M. SKAWRAN, The Development of Middle Byzantine Fresco Painting in Greece. Pretoria 1982.
- SKOULATOS, Personnages = B. SKOULATOS, Les personnages byzantins de l'Alexiade. Analyse prosopographique et synthèse. Louvain 1980.
- SMYRNAKES, Ἅγιον Ὅρος = G. SMYRNAKES, Τὸ Ἅγιον Ὅρος. Athen 1903 (Reprint Karyes 1988).
- SODE – TAKÁCS, Novum Millennium = C. SODE – S. TAKÁCS (Hg.), Novum Millennium. Studies on Byzantine History and Culture dedicated to Paul Speck, 19 December 1999. Aldershot 2001.
- SOLOMIDOU-IERONYMIDOU, Παναγία Φορβιώτισσα = M. SOLOMIDOU-IERONYMIDOU, Η εκκλησία της Παναγίας Φορβιώτισσας (Ασίνου) στο Νικητάρι, in: MARKIDES, Αρχαιολογικοί χώροι 36–41.
- SOPHIANOS – TSIGARIDAS, Ἀναπαυσᾶς = D.Z. SOPHIANOS – E.N. TSIGARIDAS, Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ Μετεώρων. Ἱστορία – Τέχνη. Trikala 2003.
- SOPHOCLEOUS, Arakiotissa = S. SOPHOCLEOUS, Panagia Arakiotissa, Lagoudera, Cyprus. A Complete Guide. Nikosia 1998.
- SOPHOCLEOUS, Icônes de Chypre = S. SOPHOCLEOUS, Icônes de Chypre. Diocèse de Limassol 12e–16e siècle. Nikosia 2006.
- SOPHOCLEUS, Theodoros Apsevdīs = S. SOPHOCLEUS, Le peintre Theodoros Apsevdīs et son entourage, Chypre 1183 et 1192, in: KOCH, Byz. Malerei 307–320.
- SOTERIOU, Βασιλικὴ Ἁγίου Δημητρίου = G.A. SOTERIOU, Ἡ βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ. *ΑΔ* 4 (1918), Παράρτημα, 1–47.
- SOTERIOU, Βασιλικὴ Δημητρίου Θεσσαλονίκης = G. u. M. SOTERIOU, Ἡ βασιλικὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης. Athen 1952; Λεύκωμα. Athen 1952.
- SOTERIOU, Εἰκόνες Σινᾶ = G. u. M. SOTERIOU, Εἰκόνες τῆς Μονῆς Σινᾶ, I–II. Athen 1956–58.
- SOTERIOU, Μνημεῖα Θεσσαλίας = G.A. SOTERIOU, Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Θεσσαλίας ἰγ' καὶ ἰδ' αἰῶνος. *ΕΕΒΣ* 5 (1928) 349–375, 9 (1932) 382–415.
- SOTERIOU, Μνημεῖα Μικρᾶς Ἀσίας = G.A. SOTERIOU, Χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Athen 1920.
- SOTERIOU, Μνημεῖα τῆς Κύπρου = G.A. SOTERIOU, Τα βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου. Α': Λεύκωμα. Athen 1935.
- SOTEROUEDES, Μονὴ Ἰβήρων = P. SOTEROUEDES, Ἱερὰ Μονὴ Ἰβήρων. Κατάλογος ἐλληνικῶν χειρογράφων. Τόμ. Α' (1–100). Hagion Oros 1998.
- SOUSTAL, Nikopolis = P. SOUSTAL, Nikopolis und Kephallēnia (*TIB* 3). Wien 1981.
- SOUSTAL, Thrakien = P. SOUSTAL, Thrakien (Thrakē, Rodopē, Haimimontos) (*TIB* 6). Wien 1991.
- SOUSTAL – SCHELLEWALD – THEIS, Makedonien = P. SOUSTAL – B. SCHELLEWALD – L. THEIS, Makedonien. *RbK* V (1995) 982–1220.
- ŠPADIJER, Pīsar = I. ŠPADIJER, Pīsar ktitorskog natpisa Svetog Save u Studenici. *ZRVI* 43 (2006) 517–526.
- SPATHARAKIS, Portrait = I. SPATHARAKIS, The Portrait in Byzantine Illuminated Manuscripts (*Byzantina Neerlandica* 6). Leiden 1976.
- SPECK, Apsismosaik = P. SPECK, Anthologia Palatina I, 1 und das Apsismosaik der Hagia Sophia, in: Varia II (*Ποικίλα Βυζαντινά* 6). Bonn 1987, 285–312.
- SPECK, Inschrift = P. SPECK, Die Inschrift am Apsisbogen der Παναγία Χαλκέων. *Hell* 20 (1967) 419–421.
- SPECK, Theod. Stud. Jamb. = P. SPECK, Theodoros Studites. Jamben auf verschiedene Gegenstände. Einleitung, kritischer Text, Übersetzung und Kommentar (*Supplementa Byzantina* 1). Berlin 1968.
- SPIESER, Inscriptions de Thessalonique = J.M. SPIESER, Inventaires en vue d'un recueil des inscriptions historiques de Byzance. I. Les inscriptions de Thessalonique. *TM* 5 (1973) 145–180.
- SPYRIDON – EUSTRATIADES, Catalogue Laura = SPYRIDON – S. EUSTRATIADES, Catalogue of the Greek Manuscripts in the Library of the Laura on Mount Athos. Cambridge 1925 (Reprint New York 1969).
- STAMATAKOS, Λεξικόν = I. STAMATAKOS, Λεξικόν νέας ἐλληνικῆς γλώσσης, I–III. Athen 1952–1955.
- STARODUBCEV, Slikari = T. STARODUBCEV, Slikari zadužbina Lazarevića. *ZRVI* 43 (2006) 349–391.
- STATHES, Ὑμνογραφία = Gr.Th. STATHES, Ἡ δεκαπεντασύλλαβος ὕμνογραφία ἐν τῇ βυζαντινῇ μελοποιᾷ καὶ ἔκδοσις τῶν κειμένων εἰς ἓν Corpus. Athen 1977.
- STAUROPOULOU-MAKRE, Τοιχογραφίες = A. STAUROPOULOU-MAKRE, Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου Γλέζου στη Μέσα Μάνη. *Δαδώνη* 8 (1979) 299–332.

- STAVRAKOS, Bleisiegel = Chr. STAVRAKOS, Die byzantinischen Bleisiegel mit Familiennamen aus der Sammlung des Numismatischen Museums in Athen (*Mainzer Veröffentlichungen zur Byzantinistik* 4). Wiesbaden 2000.
- STEPAN, Meteora = Th. STEPPAN, Meteora. *RbK* VI (2005) 245–345.
- STEPAN, Mosaiken = Th. STEPPAN, Die Mosaiken des Athosklosters Vatopaidi. Stilkritische und ikonographische Überlegungen. *CahArch* 42 (1994) 87–122.
- STEPAN, Trimorphos = Th. STEPPAN, Trimorphos, Deësis und Fürbitte in der byzantinischen Kunst. Die Geschichte eines Bildmotivs, seiner Bedeutung, Interpretation und Funktion in der byzantinischen Kunst. Innsbruck (unpubl. Habil.) 1999.
- STERNBACH, Appendix = L. STERNBACH, Appendix Christophorea. *Eos* 6 (1900) 53–74.
- STICHEL, Studien = R. STICHEL, Studien zum Verhältnis von Text und Bild spät- und nachbyzantinischer Vergänglichkeitsdarstellungen. Die Anfangsminiaturen von Psalterinschriften des 14. Jahrhunderts, ihre Herkunft, Bedeutung und ihr Weiterleben in der griechischen und russischen Kunst und Literatur (*BV* V). Wien 1971.
- STOYANOVA, Cycle = M. STOYANOVA, Le cycle de la vie de saint Jean-Baptiste dans l'orient chrétien. Vol. 1. Venedig 1990.
- STRANSKY, Remarques = A. STRANSKY, Remarques sur la peinture du Moyen-Âge en Bulgarie, en Grèce et en Albanie. *Izvestija na Bulgarskija Archeologičeski Institut* 10 (1936) (= Actes du IVe Congrès International des Études Byzantines, Sofia 1934, II) 37–47.
- STUHLFAUTH, Psalter = G. STUHLFAUTH, A Greek Psalter with Byzantine Miniatures. *The Art Bulletin* 15 (1933) 311–326.
- STYLIANOY, Agia Irene = A. u. J. STYLIANOY, The painted chapel of the Holy Cross, Agia Irene, Troodos range of mountains. *KΣ* 29 (1965) 83–98.
- STYLIANOY, Βυζ. τέχνη = A. u. I. STYLIANOY, Ἡ βυζαντινὴ τέχνη κατὰ τὴν περίοδο τῆς Φραγκοκρατίας (1191–1570), in: Th. PAPADOPOULLOS (Hg.), Ἱστορία τῆς Κύπρου. Τόμ. Ε': Μεσαιωνικὸν βασιλεῖον – Ἑνετοκρατία: Μέρος Β'; Πίνακες. Leukosia 1996, 1229–1407.
- STYLIANOY, Churches = A. u. J.A. STYLIANOY, The Painted Churches of Cyprus. Treasures of Byzantine Art. London² 1985.
- STYLIANOY, Donors = A. u. J. STYLIANOY, Donors and Dedicatory Inscriptions, Supplicants and Supplications in the Painted Churches of Cyprus. *JÖBG* 9 (1960) 97–128.
- STYLIANOY, Παναγία Φορβιώτισσα = A. u. J. STYLIANOY, Παναγία Φορβιώτισσα Ἀσίνου. Panagia Phorbiotissa Asinou. Nikosia 1973.
- SUBOTIĆ, Konstantin i Jelena = G. SUBOTIĆ, Sveti Konstantin i Jelena u Ohridu. Belgrad 1971.
- SUBOTIĆ – TOT, Natpisi = G. SUBOTIĆ – I. TOT, Natpisi istorijske sadržine na freskama XI i XII veka. *ZRVI* 36 (1997) 99–118.
- TAFRALI, Réparations = O. TAFRALI, Sur les réparations faites au VIIe siècle à l'église de Saint-Démétrius de Salonique. *Revue Archéologique*, 4. ser. 14 (1909) 380–386.
- TAFRALI, Saint Démétrius = O. TAFRALI, Sur la date de l'église et des mosaïques de Saint Démétrius de Salonique. *Revue Archéologique*, 4. ser. 13 (1909) 83–101.
- TALBOT, Epigrams = A.-M. TALBOT, Epigrams in Context. Metrical Inscriptions on Art and Architecture of the Palaiologan Era. *DOP* 53 (1999) 75–90.
- TALBOT RICE, Haghia Sophia = D. TALBOT RICE (Hg.), The Church of Haghia Sophia at Trebizond. Edinburgh 1968.
- TALBOT RICE, Icons = D. and T. TALBOT RICE, Icons. The Natasha Allen Collection. Catalogue. Dublin 1968.
- TASIĆ, Painting = D. TASIĆ, Byzantine Painting in Serbia and Macedonia. Zagreb 1967.
- TETERIATNIKOV, Frescoes of St. Basil = N. TETERIATNIKOV, The Frescoes of the Chapel of St. Basil in Cappadocia. *CahArch* 40 (1992) 99–114.
- TETERIATNIKOV, Hagia Sophia = N. TETERIATNIKOV, Hagia Sophia, Constantinople: Religious Images and their Functional Context after Iconoclasm. *Zograf* 30 (2004–5) 9–19.
- THEIS – SCHELLEWALD, Nerezi = L. THEIS – B. SCHELLEWALD, Nerezi. *RbK* VI (2005) 932–965.
- THEOCHARE, Ὑπογραφαί = M. THEOCHARE, Ὑπογραφαὶ κεντητῶν ἐπὶ ἀμφίων τοῦ Ἁθῶ. *EEBS* 32 (1963) 496–503.
- THEOCHARIDES, Ἱστορία τῆς Μακεδονίας = G.I. THEOCHARIDES, Ἱστορία τῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς μέσους χρόνους (285–1354) (*Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη* 55). Thessalonike 1980.
- Θησαυροὶ Ἁγ. Ὁρους = Θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Thessalonike 1997.
- THIERRY, Nouvelles églises = N. u. M. THIERRY, Nouvelles églises rupestres de Cappadoce. Région du Hasan Dağı. New rock-cut churches of Cappadocia. Avant-propos par André Grabar. Paris 1963.
- THIERRY, Peinture de Cappadoce = N. THIERRY, La peinture de Cappadoce au Xe siècle. Recherches sur les commanditaires de la nouvelle église de Tokalı et d'autres monuments, in: Κωνσταντῖνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος 217–246.
- Θωράκιον = Θωράκιον. Τόμος στη μνήμη του Παύλου Λαζαρίδη. Athen 2004.
- TISCHENDORF, Evang. apocr. = Evangelia apocrypha [...] collegit atque recensuit C. de TISCHENDORF. Leipzig² 1876 (Reprint Hildesheim 1966).
- TLG = Thesaurus Linguae Graecae. CD-ROM E. University of California 2000. Ständig aktualisierte Internetversion: <http://www.tlg.uci.edu> (mit *site licence*).
- TODIĆ, Staro Nagoričino = B. TODIĆ, Staro Nagoričino. Belgrad 1993.

- TOMEKOVIĆ, Ermitage = Sv. TOMEKOVIĆ, Ermitage de Paphos: Décors peints pour Néophyte le Reclus, in: C. JOLIVET-LÉVY [et al.] (Hg.), Les Saints et leur Sanctuaire à Byzance. Textes, Images et Monuments (*Byzantina Sorbonensia* 11). Paris 1993, 151–171.
- Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο = Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία. Athen 1989.
- TOURTA, Ναοί = A.G. TOURTA, Οι Ναοί του Αγίου Νικολάου στη Βίτσα και του Αγίου Μήνα στο Μονοδένδρι. Προσέγγιση στο ἔργο των ζωγράφων ἀπὸ το Λινοτόπι. Athen 1991.
- TRAPP, Dativ = E. TRAPP, Der Dativ und der Ersatz seiner Funktionen in der byzantinischen Vulgärdichtung bis zur Mitte des 15. Jahrhunderts. *JÖBG* 14 (1965) 21–34.
- TRAPP – SCHÖNAUER, Lexicologica Byzantina = E. TRAPP – S. SCHÖNAUER (Hg.), Lexicologica Byzantina. Beiträge zum Kolloquium zur byzantinischen Lexikographie (Bonn, 13.–15. Juli 2007) (*Super alta perennis. Studien zur Wirkung der Klassischen Antike* 4). Bonn 2007.
- TREMPELAS, Λειτουργία = P.N. TREMPELAS, Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας (*Texte und Forschungen zur byzantinisch-neugriechischen Philologie* 15). Athen 1935.
- TRIANTOPHYLLOPOULOS, Ἐκκλ. μνημεῖα = D.D. TRIANTOPHYLLOPOULOS, Ἐκκλησιαστικά μνημεῖα στὴν Κλειδωνιά Κονίτης. Ἡπειρωτικά Χρονικά 19 (1975) 7–120.
- TRIANTOPHYLLOPOULOS, Nachbyz. Wandmalerei = D.D. TRIANTOPHYLLOPOULOS, Die nachbyzantinische Wandmalerei auf Kerkyra und den anderen Ionischen Inseln. Untersuchungen zur Konfrontation zwischen ostkirchlicher und abendländischer Kunst (15.–18. Jahrhundert) (*MBM* 30A–B). München 1985.
- TRYPANIS, Cantica = C.A. TRYPANIS, Fourteen Early Byzantine Cantica (*WBS* V). Wien 1968.
- TSAMISES, Καστορία = P. TSAMISES, Ἡ Καστορία καὶ τὰ μνημεῖα της. Athen 1949.
- TSIGARAS, Die Ikonologie = G. TSIGARAS, Die Ikonologie des Theodoros Studites (Ἡ εἰκονολογία τοῦ Θεοδώρου Στουδίτου). Wien (unpubl. Diss.) 2004.
- TSIGARIDAS, Peinture à Kastoria = E.N. TSIGARIDAS, La peinture à Kastoria et en Macédoine grecque occidentale vers l'année 1200. Fresques et icones, in: Studenica et l'art byzantin autour de l'année 1200. A l'occasion de la célébration de 800 ans du monastère de Studenica et de centième anniversaire de l'Académie Serbe des Sciences et des Arts, Septembre 1986. Belgrad 1988, 309–320.
- TSIGARIDAS, Ψηφιδωτά = E.N. TSIGARIDAS, Τὰ ψηφιδωτὰ καὶ οἱ βυζαντινὲς τοιχογραφίες, in: Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου. Παράδοση – Ἱστορία – Τέχνη. Τόμ. Α. Hagion Oros 1996, 220–284.
- TSIGARIDAS, Τοιχογραφίες = E.N. TSIGARIDAS, Τοιχογραφίες της περιόδου των Παλαιολόγων σε ναοὺς της Μακεδονίας. Thessalonike 1999.
- TSIGARIDAS, Τοιχογραφίες Λατόμου = E.N. TSIGARIDAS, Οι τοιχογραφίες της μονῆς Λατόμου Θεσσαλονίκης καὶ ἡ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ του 12ου αἰώνα (*Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη* 66). Thessalonike 1986.
- TSIKNOPOULOS, Ἅγιος Νεόφυτος = I.P. TSIKNOPOULOS, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἔγκλειστος καὶ ἡ ἱερὰ αὐτοῦ Μονή [...]. Paphos 1955.
- TSIKNOPOULOS, Ἐλάσσονα τοῦ Νεοφύτου = I.P. TSIKNOPOULOS, Τὰ Ἐλάσσονα τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου. *Byz* 39 (1969) 318–419.
- TSIKNOPOULOS, Enclleistra = I.P. TSIKNOPOULOS, The Enclleistra and Saint Neophytos – Ἡ ἐγκλείστρα καὶ ὁ ἅγιος Νεόφυτος. Nikosia 1965.
- TSIKNOPOULOS, Ποιητικὴ παραγωγή = I.P. TSIKNOPOULOS, Ἡ ποιητικὴ παραγωγή τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου. *ΚΣ* 16 (1952) 39–49.
- TSIKNOPOULOS, Προσωπικότης τοῦ Νεοφύτου = I.P. TSIKNOPOULOS, Ἡ θαυμαστὴ προσωπικότης τοῦ Νεοφύτου πρεσβύτερου, μοναχοῦ καὶ ἐγκλείστου. *Byz* 37 (1967) 311–413.
- TSIKNOPOULOS, Συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Νεοφύτου = I.P. TSIKNOPOULOS, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ ἁγίου Νεοφύτου. *ΚΣ* 22 (1958) 67–214.
- TSITOURIDOU, Ἅγ. Νικὸλ. Ὁρφαν. = A. TSITOURIDOU, Ὁ ζωγραφικὸς διάκοσμος τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ὁρφανοῦ στὴ Θεσσαλονίκη (*Βυζαντινὰ Μνημεῖα* 6). Thessalonike 1986.
- TSOPANAKES, Παναγία τοῦ Ἄρακος = A.G. TSOPANAKES, Ἡ Παναγία τοῦ Ἄρακος ἢ τοῦ Ἄρακα ἢ ἡ Ἄρακιώτισσα. *ΚΣ* 50 (1986) 115–124.
- UNDERWOOD, Kariye Djami = P.A. UNDERWOOD, The Kariye Djami, I–III. New York 1966; IV. Princeton 1975.
- USPENSKIJ, Otkrytych mozaikach = Th.I. USPENSKIJ, Ο νηοὶ' otkrytych mozaikach v cerkvi Sv. Dimitrija v Soluni. *IRAİK* 14 (1909) 1–61.
- VASSILAKI, Cretan Icon = M. VASSILAKI, A Cretan Icon in the Ashmolean: the Embrace of Peter and Paul. *JÖB* 40 (1990) 405–422.
- VASSILAKI, Mother of God = M. VASSILAKI (Hg.), Mother of God. Representations of the Virgin in Byzantine Art. Mailand 2000.
- VASSIS, Initia = I. VASSIS, Initia Carminum Byzantinorum (*Supplementa Byzantina, Texte und Forschungen* 8). Berlin – New York 2005.
- VELMANS, L'arte monumentale = T. VELMANS, L'arte monumentale bizantina. Mailand 2006.
- VELMANS, Coupoles = T. VELMANS, Quelques programmes iconographiques de coupoles chypriotes du XIIIe au XVe siècles. *CahArch* 32 (1984) 137–162.
- Village of Pedoulas = The Village of Pedoulas. A unique summer resort on the northern flank of Troodos Mountains in Cyprus. A guide for visitors. Limassol 1996.

- VOCOTOPoulos, Panagitsa = P.L. VOCOTOPoulos, Panagitsa. A Byzantine Chapel in Methana, in: BORKOPP – STEPAN, Λιθόστρωτον 313–323.
- WALTER, Further Notes = Chr. WALTER, Further Notes on the Deësis. *REB* 28 (1970) (= WALTER, Iconography, Teil II) 161–187.
- WALTER, Iconography = Chr. WALTER, Studies in Byzantine Iconography (*Variorum Reprints*). London 1977.
- WALTER, Notes = Chr. WALTER, Two Notes on the Deësis. *REB* 26 (1968) 311–336 (= WALTER, Iconography, Teil I).
- WALTER, St. George = Chr. WALTER, St. George „kephalophoros“, in: Ευφρόσυνον II 694–703.
- WALZ, Rhet. Gr. = Rhetores Graeci, ed. Ch. WALZ, I–IX. Stuttgart 1832–1836 (Reprint Osnabrück 1968).
- WEISSBROD, Knecht Gottes = U. WEISSBROD, „Hier liegt der Knecht Gottes...“. Gräber in byzantinischen Kirchen und ihr Dekor (11. bis 15. Jahrhundert). Unter besonderer Berücksichtigung der Höhlenkirchen Kappadokiens (*Mainzer Veröffentlichungen zur Byzantinistik* 5). Wiesbaden 2003.
- WEITZMANN, St. Catherine Icons = K. WEITZMANN, The Monastery of Saint Catherine at Mount Sinai. The Icons. Vol. I: From the Sixth to the Tenth Century. Princeton 1976.
- WESSEL, Johannes Baptistes = K. WESSEL, Johannes Baptistes (Prodomos). *RbK* III (1978) 616–647.
- WEYL CARR – MORROCCO, Masterpiece = A. WEYL CARR – L.J. MORROCCO, A Byzantine Masterpiece Recovered, the Thirteenth-Century Murals of Lysi, Cyprus. Austin 1991.
- WHARTON, Art = A.J. WHARTON, Art of Empire. Painting and Architecture of the Byzantine Periphery. A Comparative Study of Four Provinces. University Park (Penns.) – London 1988.
- WHARTON EPSTEIN, Tokali Kilise = A. WHARTON EPSTEIN, Tokali Kilise. Tenth-Century Metropolitan Art in Byzantine Cappadocia (with an Appendix on the Conservation of the Mural Paintings in the Rock-Cut Churches of Göreme by P.M. Schwartzbaum) (*DOS* XXII). Washington, D.C. 1986.
- WIEMER-ENIS, Wandmalerei = H. WIEMER-ENIS, Die Wandmalerei einer kappadokischen Höhlenkirche: Die Neue Tokali in Göreme (*Europäische Hochschulschriften*, Reihe XXVIII, Kunstgeschichte, Bd. 175). Frankfurt/Main u.a. 1993.
- WINFIELD, Asinou = D. WINFIELD, Asinou. A Guide. o.O. (Nikosia) o.J. (1969).
- WINFIELD, Hagios Chrysostomos = D. WINFIELD, Hagios Chrysostomos, Trikomo, Asinou. Byzantine Painters at Work, in: Πρακτικά του Πρώτου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου (Λευκωσία, 14–19 Ἀπριλίου 1969). Τόμ. Β': Μεσαιωνικὸν Τμήμα. Leukosia 1972, 285–291.
- WINFIELD, Panaghia tou Arakos = D. u. J. WINFIELD, The Church of the Panaghia tou Arakos at Lagouthera, Cyprus: The Paintings and Their Painterly Significance (*DOS* XXXVII). Washington, D.C. 2003.
- WINFIELD – HAWKINS, Asinou = D.C. WINFIELD – E.J.W. HAWKINS, The Church of Our Lady at Asinou, Cyprus. A Report on the Seasons of 1965 and 1966. *DOP* 21 (1967) 261–266.
- WULFF, Koimesiskirche = O. WULFF, Die Koimesiskirche in Nicäa und ihre Mosaiken nebst den verwandten kirchlichen Baudenkmalern. Eine Untersuchung zur Geschichte der byzantinischen Kunst im I. Jahrtausend (*Zur Kunstgeschichte des Auslandes*, Heft XIII). Strassburg 1903.
- XYNGOPOULOS, Mosaiques de S. Démètre = A. XYNGOPOULOS, Les mosaïques de l'église de Saint Démètre à Thessalonique. Thessalonique 1969.
- XYNGOPOULOS, Σχεδιάσμα = A. XYNGOPOULOS, Σχεδιάσμα ιστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν. Athen 1957.
- XYNGOPOULOS, Τοιχογραφία Προδρόμου = A. XYNGOPOULOS, Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς Προδρόμου παρὰ τὰς Σέρρας. Thessalonique 1973.
- XYNGOPOULOS, Τοιχογραφίες Ὁρφανοῦ = A. XYNGOPOULOS, Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ὁρφανοῦ Θεσσαλονίκης. Athen 1964.
- ZAKYTHINOS, Despotat = D.A. ZAKYTHINOS, Le despotat grec de Morée, I–II. Paris – Athen 1932–1953.
- ZESIOS, Ἐπιγραφαί = K. ZESIOS, Ἐπιγραφαί Χριστιανικῶν Χρόνων τῆς Ἑλλάδος. *Βυζαντικῆ* 1 (1909) 114–145, 422–460, 541–556.
- ZESIOS, Ἔρευνα = K.G. ZESIOS, Ἔρευνα καὶ μελέτη τῶν ἐν Μακεδονίᾳ χριστιανικῶν μνημείων. *ΠΙΑΕ* 1913 (Athen 1914), 119–251.
- ZESIOS, Μυστρά = K. ZESIOS, Μυστρά Ἐπιγραφαί. *Ἀθηνᾶ* 3 (1891) 434–487.